

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra policejních činností

Nelegální migrace osob a možnosti jejího řešení

Bakalářská práce

Illegal migration of people and the possibilities of its solution

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Miloslav Smetana

AUTOR PRÁCE

Veronika Hojná

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14.03.2024

Veronika Hojná

.....

Anotace

Předmětem této bakalářské práce je výhradně nelegální migrace osob a možnosti jejího řešení. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je definována migrace, její rozdělení na legální a nelegální, a dále také formy a hrozby nelegální migrace. Následuje charakterizace současné právní úpravy České republiky a Evropské unie vztahující se k nelegální migraci s cílem vyhodnotit účinnost s následnými návrhy a možnostmi řešení. V praktické části je použita metoda výzkumu formou dotazníkového šetření u příslušníků Policie České republiky s analýzou jejich odpovědí na otázky k problematice migrace.

Klíčová slova

Nelegální migrace, migrace, migrant, Policie České republiky, hranice, řešení, bezpečnost, FRONTEX

Annotation

The subject of this bachelor's thesis is exclusively the illegal migration of persons and the possibilities of its solution. The work is divided into a theoretical and a practical part. In the theoretical part, migration is defined, its division into legal and illegal, as well as the forms and threats of illegal migration. The following is a characterization of the current legislation of the Czech Republic and the European Union relating to illegal migration with the aim of evaluating the effectiveness with subsequent proposals and possible solutions. In the practical part, a research method is used in the form of a questionnaire survey of members of the Police of the Czech Republic with an analysis of their answers to questions on the issue of migration.

Keywords

Illegal migration, migration, a migrant, Police of the Czech Republic, border, solution, safety, FRONTEX

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat panu JUDr. Miloslavu Smetanovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za odborné vedení a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	6
1 MIGRACE	8
1.1 LEGÁLNÍ MIGRACE	10
1.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE	11
1.2.1 Správní vyhoštění	13
1.2.2 Soudní vyhoštění	16
1.2.3 Přestupkové řízení	16
1.2.4 Povinnost opustit území	17
1.2.5 Zařízení pro zajištění cizinců na území České republiky	19
2 FORMY NELEGÁLNÍ MIGRACE	20
2.1 FALEŠNÉ OTCOVSTVÍ ČI FALEŠNÉ ZPROSTŘEDKOVÁNÍ SŇATKU	20
2.2 TRANZITNÍ MIGRACE	21
2.3 NEOPRÁVNĚNÝ POBYT	22
3 HROZBY NELEGÁLNÍ MIGRACE	23
3.1 INTEGRACE CIZINCŮ	23
3.2 TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	23
3.3 ŠÍŘENÍ NAKAŽLIVÝCH NEMOCÍ	25
3.4 ORGANIZOVANÉ ZLOČINY	26
3.5 OBCHODOVÁNÍ S LIDMI	27
4 SOUČASNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA	28
4.1 SUBJEKTY EVROPSKÉ UNIE	28
4.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA EVROPSKÉ UNIE	31
4.3 SUBJEKTY ČESKÉ REPUBLIKY	37
4.4 PRÁVNÍ ÚPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY	40
5 ZABEZPEČENÍ HRANIC EVROPSKÉ UNIE	45
5.1 EVROPSKÁ AGENTURA PRO POHRANIČNÍ A POBŘEŽNÍ STRÁŽ	45
5.2 BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	48
6 MOŽNOSTI ŘEŠENÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE	50
6.1 POSÍLENÍ HRANIC V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE	50
6.2 ÚČINNĚJŠÍ NAVRACENÍ CIZINCŮ	51
6.3 SPOLUPRÁCE S PŮVODNÍMI ZEMĚMI	53
6.4 BOJ PROTI PŘEVADĚČSTVÍ	54
6.5 MONITOROVÁNÍ MIGRAČNÍCH TRAS	56
6.6 SPOLEČNÁ DATABÁZE ZAMĚŘUJÍCÍ SE NA MIGRACI	58
7 VÝZKUM	60
7.1 VÝZKUMNÉ CÍLE	61
7.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	61
7.3 METODY	62
7.4 ANALÝZA	62
7.5 VÝSLEDKY	70
ZÁVĚR	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
SEZNAM PŘÍLOH	80

Úvod

V první řadě se věnuji historii migrace, jak se migrace ve společnosti postupem času vyvíjela a jaké následky na společnost měla. Také se zabývám otázkou, jakým způsobem nelegální migrace ovlivňuje společnost, zda může ohrozit bezpečnost státu a jaké hrozby s sebou přináší. Dále se zaměřuji na nelegální migraci, její formy a hrozby a na současnou právní úpravu České republiky a Evropské Unie zabývající se touto problematikou. Na základě zhodnocení právní úpravy jsou vypracována možná řešení a návrhy ke zmírnění nelegální migrace.

Tématem mé bakalářské práce je Nelegální migrace osob a možnosti jejího řešení. Toto téma jsem si zvolila na základě svého povolání příslušníka Policie České republiky. V rámci výkonu služby jsem byla zařazena na oddělení cizinecké policie a problematika migrace mě velmi zaujala. Nad rámec běžných služebních povinností cizinecké policie jsem se zapojila do pomoci uprchlíkům z Ukrajiny, a to z důvodu, že v jejich zemi započal v roce 2022 válečný konflikt a Česká republika, jako jedna z mnoha zemí, byla vystavena náporu početnému přílivu uprchlíků. K tomuto nestandardnímu zatížení nepřispěla ani následná migrační vlna osob arabské národnosti, kterou odstartovalo zhoršení ekonomické situace, taktéž v roce 2022. Z dlouhodobého pohledu je migrace do současnosti stále násobně vyšší než dříve. V rámci opatření následné migrační vlny došlo v České republice k zavedení dočasné ochrany vnitřních hranic se Slovenskou republikou a bezpečnostní sbory tak zajišťovaly jejich nepřetržitou ochranu. Během opatření dočasné ochrany vnitřních hranic spolupracovaly bezpečnostní sbory České republiky spolu s bezpečnostními sbory sousedních států.

Osobně jsem si z vlastní zkušenosti zažila, jak opatření, spolupráce a zároveň kontrola osob při překročení hranic a kontrola samotných migrantů, funguje. V rámci pomoci uprchlíkům z Ukrajiny jsme vykonávali svou činnost převážně pro udělování víz strpění pobytu na území České republiky, ze kterých se následně stala dočasná ochrana osob prchajících před válkou. Při této služební činnosti

jsme spolupracovali především s odborem azylové a migrační politiky, ale i hasičským záchranným sborem, který následně osoby, jimž bylo uděleno vízum, odvezl na místo pro ubytování těchto osob. Při dočasné ochraně vnitřních hranic České republiky jsme vykonávali činnost přímo na hranicích, kde probíhala důsledná kontrola každé osoby, která se chystala hranice překročit. Každá tato osoba se musela prokázat dokladem totožnosti a následně byla provedena prohlídka vozidla. Ve spolupráci bezpečnostních sborů službu na hranicích vykonávala i Celní správa a Armáda České republiky.

Bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol. Jednotlivé kapitoly se soustřeďují na dané oblasti nelegální migrace a jsou tak společným celkem této problematiky.

Cílem této bakalářské práce je po zhodnocení všech současných opatření navrhnout optimální řešení ke zmírnění nelegální migrace, ve spojitosti s vyhodnocením dotazníku respondentů z řad policie k problematice nelegální migrace. Dotazník je vyhodnocen v praktické části této práce. Veškeré poznatky v mé bakalářské práci jsem čerpala z ověřených internetových zdrojů a odborné literatury.

Teoretická část

1 Migrace

Z historického hlediska docházelo k migračním pohybům například z důvodu ozbrojených konfliktů, klimatických změn, neúrody, hladu a ekonomických a sociálních problémů. Důvody migrace se ale postupem času měnily. Zpočátku neexistovala žádná ochrana hranic, ta přišla až s rozvojem vyspělejších státních útvarů a začaly se pomalu vytvářet vztahy k ochraně svého území. Vzhledem k tomu, že v té době nebyla vnímána ochrana hranic způsobem, jakým byla vnímána následným postupem času, nebyla zapotřebí regulace migrace. K regulaci migrace začalo docházet až na konci 20. století, a to z důvodu nežádoucí migrace.¹

Jedním z prvním učiněných kroků v rámci společné spolupráce států Evropské unie byla roku 1999 Amsterodamská smlouva. Česká republika se zavázala k této smlouvě až v roce 2004 přijetím do Evropské Unie. Dalším krokem byla v roce 2009 Lisabonská smlouva. Obě tyto smlouvy se aktivně podílí na spolupráci v oblasti azylu a migrace. Ministerstvo vnitra České republiky se v rámci této spolupráce účastní Rady Evropské Unie, Evropské komise a agentur Evropské Unie. Mezi agentury Evropské Unie řadíme Evropský azylový podpůrný úřad, Evropskou pohraniční a pobřežní stráž a Evropské agentury pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.²

Významnou část tvořil rok 2015 vypuknutím migrační krize v Evropě, která zapříčinila mnohočetná úmrtí migrantů ve Středozezemním moři. Z tohoto důvodu bylo dne 23. dubna roku 2015 svoláno sezení Evropské rady, kde se státy snažily najít společné řešení migrační krize, kterým by zamezili ztrátám na životech

¹ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. s. 71-72. ISBN 978-80-7251-526-4.

² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Evropská spolupráce*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/evropska-spoluprace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

migrantů. Státy se shodly na posílení bodů, které měly vzniklé migrační krizi zabránit. Mezi takovéto body byl především zahrnut boj proti obchodníkům s lidmi, včasné zakročení před nelegální migrací a zvýšení ochrany na moři. 13 května téhož roku byl přijat Evropský program pro migraci, jehož hlavními cíli bylo zesílení azylové politiky, zamezení umírání osob při migraci a zvýšení ochrany vnějších hranic. 14 dní po přijetí Evropského programu pro migraci byla předložena první část návrhů Evropské komise na zlepšení migrační krize. Jedním z návrhů bylo přijetí 40 000 osob, které potřebovaly mezinárodní ochranu a pocházely ze zemí mimo Evropskou unii. Dalším opatřením v návrhu bylo zakročení proti převaděčům a důkladné snímání otisků prstů. Dne 9. září téhož roku byla představena druhá část návrhů, která zahrnovala další opatření a jedním z nich bylo vytvoření seznamu bezpečných států a přestěhování 120 000 osob, které potřebovaly mezinárodní ochranu a efektivnější návratovou politiku. Navržená opatření byla členskými státy vítána a návrh o přestěhování osob v první i druhé navržené části byl přijat. Mezi jednotlivými obdobími byla přijata i zpřísněná opatření v rámci plovoucích objektů a převaděčů na Středozezemním moři. Členské státy Evropské Unie se shodly na zvýšení ochrany vnějších hranic Evropské unie, které tak mělo ještě více posílit boj proti migraci. 12. listopadu 2015 se konal Vallettský summit, na kterém zasedali hlavní členové Evropské Unie a afrických zemí v rámci řešení otázek v oblasti nelegální nebo nucené migrace, boji proti obchodu s lidmi a také lepší spolupráce při navracení osob.³

Za rok 2016 byly projednávány návrhy a řešení v oblasti azylové pomoci migrantům a zároveň projednávána Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Činnost Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž započala dne 6. října roku 2016 na hraničním přechodu Kapitan Andrejevo.⁴

³ EVROPSKÁ RADA RADA EVROPSKÉ UNIE. *Časová osa – migrační a azylová politika EU*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/>. [citováno 2024-02-10].

⁴ EVROPSKÁ RADA RADA EVROPSKÉ UNIE. *Časová osa – migrační a azylová politika EU*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/>. [citováno 2024-02-10].

V rámci České republiky od roku 2009 až do roku 2019 Český statistický úřad provedl výzkum o migraci. Výzkum se zaměřoval na migranty podle pohlaví, věku a státního občanství. Výzkumem bylo zjištěno, že v roce 2019 došlo ke zvýšení počtu obyvatel, a to o 44,3 tisíc z důvodu zahraniční migrace. Muži z uvedeného počtu 44,3 tisíc činili 62 %. Z hlediska národností, nejvíce převažovali občané Ukrajiny, jejichž počet byl celkem 18,2 tisíc osob. Na druhém místě byla Slovenská republika s počtem 4,6 tisíc osob.⁵

Na základě provedeného výzkumu je zřejmé, že v České republice přibýlo za rok 2019 více usazujících se zahraničních cizinců, z nichž většina byli muži. Tento výzkum byl proveden před vypuknutím válečného konfliktu na Ukrajině, který byl v roce 2022. Lze tak předpokládat, že v současné době bude počet cizinců na území České republiky mnohem vyšší, než byl v roce 2019.

1.1 Legální migrace

Legální migrace je proces řízeného a státem kontrolovaného přistěhovalectví, který zahrnuje osoby splňující podmínky pro vstup a pobyt na daném území. Legální migraci je možné regulovat. Převážně se jedná o migraci pracovní, studijní nebo za účelem sloučení rodiny. V rámci sloučení rodiny pak rozlišujeme, zda se jedná o občana Evropské Unie nebo o občana třetí země. Legální migrace zahrnuje i krátkodobý pobyt, během kterého osoba pobývá na území v délce maximálně 90 dnů, a to v jakémkoliv 180denním období.⁶

Po překročení krátkodobého pobytu osoba již nemá oprávnění k pobytu na daném území. Překročení lze určit na základě vstupních a výstupních razítek, které jsou vyznačeny při vstupu na území do platného cestovního dokladu osoby pocházející ze státu, jenž není členským státem Evropské Unie.

⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj obyvatelstva České republiky. Migrace*. Online. In: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121768528/13006920a07.pdf/ac66a9b9-6075-4ae7-9868-cf3b72be2db9?version=1.1>. [citováno 2024-02-06].

⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Legální migrace*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx>. [citováno 2024-02-07].

Legální migrace přináší i jistá pozitiva pro stát, především co se týče pracovní migrace. Jestliže jsou volná pracovní místa, na která je třeba kvalifikovaný pracovník, kterých je v České republice nedostatek, a o která není z řad občanů České republiky vysoký zájem, je možné je obsadit pracovníky ze zahraničí. Může se jednat o průmyslové zóny, zemědělství, cestovní ruch a zdravotnictví, ve kterém dochází k nedostatku lékařů, na jejichž pozice je třeba vyšší odbornosti a praxe.⁷

V roce 2012 byly v České republice realizovány projekty pro pracovníky ze zahraničí, jejichž hlavním cílem bylo zkrácení času v rámci vyřizování žádostí o pobytová oprávnění. Projekty tak umožňovaly zaplnění volných pracovních míst zahraničními pracovníky. Od roku 2019 jsou realizovány programy ekonomické migrace, které jsou vedeny ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva práce. Tyto programy jsou schválené vládou a jsou v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Programy jsou celkem tři, a to Program klíčový a vědecký personál, Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec a program kvalifikovaný zaměstnanec.⁸

1.2 Nelegální migrace

„Jako nelegální migraci je třeba vnímat nejen neoprávněný vstup na území České republiky, či jeho neoprávněné opuštění, ale také neoprávněný pobyt na území našeho státu nebo pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno pobytové oprávnění.“⁹

Službu cizinecké policie tvoří ředitelství služby cizinecké policie a odbory cizinecké policie. Odbory cizinecké policie působí v rámci jednotlivých krajů, zatímco

⁷ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. s. 75. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁸ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Programy ekonomické migrace*. Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/projekty-ekonomicke-migrace>. [citováno 2024-03-06].

⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Nelegální migrace v České republice*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>. [citováno 2024-02-07].

ředitelství služby cizinecké policie je útvar s celorepublikovou působností a je dozorujícím orgánem odborů cizinecké policie. Pod odbory cizinecké policie spadají například oddělení pobytových agend, oddělení dokumentace a oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort. Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort je orgánem cizinecké Policie České republiky, který se zabývá nelegální migrací.¹⁰ Jedná se především o nelegální pobyty cizinců na území České republiky. Orgánem cizinecké policie dochází k pobytovým kontrolám osob, u nichž je důvodné podezření, že se jedná o cizince pobývajících na území České republiky neoprávněně. Takovéto kontroly se uskutečňují například prověřováním ubytovacích knih a monitorováním cizinců na ulicích. Kontrolována jsou také pracovní místa, zda cizinci mají udělena povolení k výkonu zaměstnání. Pokud dojde na úseku veřejného pořádku k protiprávnímu jednání ze strany cizince, je zkontaktován orgán cizinecké policie pro ověření oprávněnosti pobytu cizince na území České republiky.

Tabulka znázorňuje kontrolní činnost v porovnání let 2021 a 2022. Jedná se o znázornění, které poskytuje výroční zpráva za rok 2022. Za rok 2023 doposud nebyla výroční zpráva zveřejněna.

Tabulka 1: Znázornění kontrolní činnosti ve srovnání roku 2021 a 2022

Kontrolní činnost – srovnání 2021/2022

Rok	2021	2022	Změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
počet provedených pobytových kontrol celkem	159 992	111	754,0	-30,2
z toho provedeno pobytových kontrol s jinými útvary (PČR, CS, ..)	3 242	5 609	73,0	2 367
počet kontrol ubytovacích zařízení (objektů)	15 211	13 706	-9,9	-1 505
počet kontrol objektů pro výdělečnou činnost	22 035	11 664	-47,1	-10 371
počet kontrol jiných objektů	94 022	68 025	-27,6	7 654
počet kontrolovaných cizinců při pobytových kontrolách	461 973	524 839	13,6	62 866

Pramen: Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace, ŘSCP.

¹⁰ HABICH, Lukáš; KLOUBEK, Martin a kol. *Činnost policejních složek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2019. s. 116. ISBN 978-80-7251-481-6.

Cizinec, který vstoupil nebo již pobývá na území České republiky bez platného povolení k pobytu, se označuje jako nelegální migrant.¹¹

V případě, že je cizinec zajištěn útvarem cizinecké policie v rámci nelegální migrace, je s cizincem zahájeno řízení. Dle okolností a míry zavinění je v řízení vydáno rozhodnutí. Tato rozhodnutí jsou represivní a jedná se o rozhodnutí o správním vyhoštění nebo o rozhodnutí o povinnosti opustit území.¹² Vedle správního vyhoštění je i soudní vyhoštění uloženo soudem.

U cizince, kterému je vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a je zde důvodné podezření, že z území České republiky nevycestuje, je rozhodnuto o umístění do jednoho ze záchytných zařízení pro cizince.

Cizinec se může na území České republiky dopustit také přestupkového jednání.

1.2.1 Správní vyhoštění

V případě správního vyhoštění je cizinci stanovena doba k vycestování a spolu s touto dobou je cizinci udělena i doba, po kterou mu nebude umožněn vstup na území. O lhůtách rozhoduje příslušný útvar služby cizinecké policie a jsou specifikovány v rozhodnutí, které je cizinci vydáno. Doba k vycestování je stanovena zákonem a musí být v rozmezí mezi 7 a 60 dny, to ale není platné v případě, že je zde důvodné podezření, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, pak taková lhůta k vycestování může být i méně než 7 dní. Doba k vycestování počíná dnem ukončení zajištění cizince, pokud je ale cizinec zajištěn v době, ve které již byla stanovena lhůta zahájena pro vycestování, je tato lhůta zastavena. Pokud je k tomu nějaký zvláštní důvod, je možné cizinci stanovit i konkrétní hraniční přechod, přes který musí následně vycestovat. Správní vyhoštění je uděleno cizinci, jenž se zdržuje na území České republiky bez

¹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Nelegální migrace v České republice*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>. [cit. 2024-02-07].

¹² SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 97. ISBN 978-80-7251-547-9.

platného pobytového oprávnění nebo cizinci, který se nachází v přepravním prostoru mezinárodního letiště. Správní vyhoštění lze vydat i cizinci, který požádal o udělení dočasné ochrany nebo také mezinárodní ochrany. Pokud by tím ale byl dotčen život cizince, lze vydat i výjezdní příkaz, na kterém je vyznačena doba k vycestování.¹³ Výjezdní příkaz je vylepen do cestovního dokladu cizince nebo v případě, že cizinec nedisponuje cestovním dokladem, pak je mu vydán výjezdní příkaz samostatně.

Správní vyhoštění je upraveno zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, konkrétně Hlava X a XI §118 až §129a. Správně vyhostitelný je i cizinec, který má již udělený pobyt přechodný nebo trvalý. V obou případech se vydává rozhodnutí o správním vyhoštění a lhůta, po kterou nebude cizinci umožněn vstup na území. U přechodného pobytu je cizinec navíc zařazen do systému, jenž je informační pro ostatní členské státy. Dobou stanovenou zákonem, po kterou je vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění u přechodného pobytu, se rozumí doba až na 10, 5 a 3 let. Až 10 let je možno udělit cizincům, u nichž je důvodná obava, že jejich pobytem na území by mohlo dojít k ohrožení státu a jeho bezpečnosti. Až na 5 let je možno udělit cizincům, kteří se při kontrole prokážou padělaným, pozměněným či neplatným dokladem nebo dokladem, jenž není jejich vlastní. Taktéž může být tato doba udělena cizincům, kteří vykonávají práci, k níž nemají pracovní povolení, cizincům, kteří překročili hranici bez povolení nebo se o to jen pokusili a cizincům, kteří byli na hranici vyzváni ke kontrole a odmítli se této kontrole podrobit. Nejnižší počet let, až na 3 léta, je dle zákona možno udělit cizincům, kteří pobývají na území bez cestovního dokladu či víza, které by je opravňovalo k pobytu nebo cizincům, kteří mají vážnou chorobu a mohlo by tím dojít k ohrožení zdraví ostatních osob. Pokud by ale cizinec onemocněl závažnou chorobou až po udělení dlouhodobého pobytu, není možné s ním řízení o správním vyhoštění zahájit.¹⁴

¹³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Správně vyhoštěn může být také cizinec, kterému byl dlouhodobý pobyt udělen jiným členským státem, ale jen za předpokladu, že ohrožuje bezpečnost státu a souhlasí s tím i členský stát, který dlouhodobý pobyt cizinci vydal. V takovém případě je cizinec vyhoštěn z území Evropské unie. Jestliže se ale jedná o cizince, kterému byla udělena mezinárodní ochrana jiným členským státem a je stále v platnosti, je možné takového cizince vyhostit pouze z daného území. Z Evropské unie je to možné pouze v tom případě, pokud cizinec ohrožuje bezpečnost státu a členský stát, který mezinárodní ochranu cizinci udělil, s tím souhlasí.¹⁵

Naopak správní vyhoštění nelze například vydat cizinci, který utíká ze země, kde mu hrozí nebezpečí a sám se ihned přijde nahlásit na útvar policie, kde sdělí, z jakého důvodu mu hrozí nebezpečí a proč na území neoprávněně vstoupil. Správní vyhoštění nelze udělit cizinci také v případě, že je občanem Evropské unie a nedovršil 18 let, pokud ale závažně neohrožuje stát. V případě, že se cizinec předává jinému členskému státu na základě mezinárodní smlouvy, také není možné správní vyhoštění udělit.¹⁶

U správního vyhoštění, kdy cizinci bylo uděleno povolení k trvalému pobytu, je to podobné jako u pobytu přechodného. Doba vyhoštění činí 10 let za podmínky, že by ohrozil bezpečnost státu či veřejný pořádek a 3 roky, pokud by nesplnil některou z povinností, kterou mu zákon ukládá. Takovéto povinnosti jsou vyjmenovány v §77 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.¹⁷

Pokud policie má cizince v řízení o správním vyhoštění, musí zažádat o platný aspekt Ministerstva vnitra.¹⁸ Tím je zjištěno, zdali je vůbec reálné, aby cizinec mohl vycestovat, pokud mu bude rozhodnutí vydáno.

¹⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁷ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Za rok 2022 bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění celkem 6 449 cizincům s nárůstem v porovnání s rokem 2021 o 29,3 %, z toho se nejčastěji jednalo o občany Ukrajiny a Sýrie.¹⁹

1.2.2 Soudní vyhoštění

Kromě správního vyhoštění může také dojít k soudnímu vyhoštění, které ukládá soud, a to dle trestního zákoníku. Soud může takovýto trest vydat jako nezávislé rozhodnutí nebo jako vedlejší trest a ukládá se pouze cizincům.²⁰

Soudní vyhoštění se ukládá v rozmezí 1 roku až 10 let. Může také ale být soudem rozhodnuto na dobu neurčitou. Pokud byl cizinci poskytnut azyl, nebyla zjištěna jeho totožnost nebo by mu v zemi, kam má být deportován, hrozilo nebezpečí, pak cizince vyhostit nelze.²¹

Za rok 2022 bylo soudní vyhoštění vydáno 1 185 cizincům, čímž došlo k meziročnímu poklesu o 8 %. Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny, Moldavska a Slovenské republiky.²²

1.2.3 Přestupkové řízení

Přestupky ukládané cizincům v rámci cizinecké problematiky ukládá orgán cizinecké policie.

¹⁹ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

²⁰ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 71. ISBN 978-80-7251-547-9.

²¹ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 59. ISBN 978-80-7251-547-9.

²² TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

Přestupku se může dopustit jak fyzická osoba, tak právnická a podnikající fyzická osoba. Cizinec jakožto fyzická osoba se dopouští přestupku ve chvíli, kdy například dle § 156 odst. 1 písm. a) zák. č. 326/1999 Sb. v rozporu s § 9 odst. 5, tedy cizinec, jemuž byl odepřen vstup na území, nebo § 180 písm. h) odst. 2, kdy je stanovena lhůta výjezdním příkazem, nevycestuje zpět do zahraničí. Dále se cizinec může dopustit přestupkového jednání ve chvíli, kdy se prokáže neplatným dokladem, který mu nenáleží nebo listinou, jenž nelze považovat za platný doklad, a to ve chvíli, kdy je vyzván ke kontrole na hranicích. Přestupkového jednání se může dopustit také ubytovatel, který může být fyzickou, právnickou nebo podnikající fyzickou osobou a to, pokud například neohlásí policii úmrtí cizince. Finanční částka za přestupek může být udělena až do výše 50 000,- Kč. Přestupkového jednání se může dopustit i letecký, lodní nebo autobusový dopravce, kterému byla udělena povinnost přepravit cizince ze země nebo který přepravuje cizince bez povolení k překročení hranice.²³

1.2.4 Povinnost opustit území

K povinnosti opustit území může dojít na území České republiky ale i na území členských států Evropské unie. Účelem této povinnosti je navrátit cizince co nejrychleji zpět do jeho země, aniž by došlo k vyhoštění. Forma povinnosti opustit území se vydává v případě, kdy cizinec pobývá na území bez platného pobytového oprávnění v relativně krátké době a cizinec se má k tomu, aby sám vycestoval a také za předpokladu, že nejsou shledány další rizikové faktory. Pokud je ale cizinci vydána povinnost opustit území, musí cizinec disponovat platným cestovním dokladem a nesmí nijak ohrožovat bezpečnost státu.²⁴

Na rozdíl od vydání rozhodnutí o vyhoštění, v tomto případě cizinec není zadán do informačního systému členských států Evropské unie, pouze je krátkodobě označen jako ENO. ENO je Evidence nežádoucích osob České republiky, které mají zákaz vstupu a které jsou touto zkratkou označovány. V této evidenci je

²³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

²⁴ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 59. ISBN 978-80-7251-547-9.

cizinec označen z toho důvodu, že je zde důvodné podezření ohrožení bezpečnosti státu. O tom, zda bude cizinec do této evidence zařazen rozhoduje Ředitelství služby cizinecké policie, které dává dohromady shromážděné informace, a to jak své, tak ústředního správního úřadu České republiky, zpravodajské služby či ze závazku, který vyplývá z mezinárodní smlouvy. Například v rámci rozhodnutí o vyhoštění, jak soudním, tak i správním, je cizinec vždy označen jako nežádoucí.²⁵

Jestliže cizinec pobývá na území České republiky bez platného pobytového oprávnění nebo má pobytové oprávnění vydané v jiném členském státě, ale na českém území pobývá stále bez povolení, pak je vydáno rozhodnutí o opuštění území České republiky. Totéž platí, pokud je sjednáno předání jinému členskému státu dle mezinárodní smlouvy nebo dle Dublinské dohody a je cizinci povoleno dobrovolně vycestovat. Dle mezinárodní smlouvy ale pouze do předchozího dne 13.1. 2009, poté již byly přijaty readmisní dohody, které jsou uzavřeny mezi státy a stanovují podmínky při předávání osob.²⁶

Cizinec, který je mladistvý a je mu povolen návrat na bázi dobrovolnosti ve stanovené době k vycestování ze země a který zažádal o mezinárodní ochranu, jenž mu byla zastavena nebo ukončena, a nevystoupal, je vydáno rozhodnutí o opuštění území ze států Evropské Unie.²⁷

Za rok 2022 bylo rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky vydáno 956 cizincům, což oproti předchozím rokům bylo o 13,5 % méně. Nejčastěji se jednalo o občany Sýrie, Ukrajiny a Vietnamu.²⁸

²⁵ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 81-82. ISBN 978-80-7251-547-9.

²⁶ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 59. ISBN 978-80-7251-547-9.

²⁷ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 59. ISBN 978-80-7251-547-9.

²⁸ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

1.2.5 Zařízení pro zajištění cizinců na území České republiky

Do zařízení pro zajištění cizinců na území České republiky se umisťují cizinci, kteří jsou vyhoštěni z České republiky a podle mezinárodní smlouvy mají být navraceni nebo podali žádost o mezinárodní ochranu a jsou tam dočasně ubytováni. Do zařízení cizince umisťuje ředitelství služby cizinecké policie případně příslušné odbory cizinecké policie. V České republice jsou 3 takováto zařízení, a to Bálková, Vyšní Lhoty a Bělá Jezová. Podmínky zařízení pro cizince jsou v nařízení ministra vnitra č. 33/2018.²⁹

Osoby, u nichž bylo rozhodnuto o umístění do zařízení pro zajištění cizinců, jsou následně orgánem cizinecké policie eskortovány do jednoho z výše uvedených zařízení, kde jsou zajištěné osoby převzaty zařízením.

²⁹ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. s. 145. ISBN 978-80-7251-526-4.

2 Formy nelegální migrace

K nelegální migraci může docházet v několika formách. Příkladem je zprostředkování další osobou, pozměnění pravosti dokumentů, překročení oprávněného pobytu a následné nevycestování zpět do své země. Na území Evropské Unie dochází k napomáhání cizincům nejčastěji označením falešného otcovství, účelovým sňatkem nebo neoprávněným překročením státních hranic.³⁰

2.1 Falešné otcovství či falešné zprostředkování sňatku

K prohlášení falešného otcovství je žena domluvena s mužem cizincem, kterého nepravdivě prohlásí za otce svých dětí. Žena tak koná po domluvě na příslibené finanční částce, kterou za prohlášení dostane. Jedním z nejčastějších se stává zápis cizince jako otce do rodného listu. Cizinec si následně na základě rodného listu zažádá o sloučení rodiny. Převážně se tak děje ze strany vietnamské národnosti. K předstíranému sňatku dochází jak na území České republiky, tak i v zahraničí, nejčastěji se děje na území Nigérie. Příkladem může být žena, která je občanem České republiky, následně odcestuje do Nigérie, kde dojde k fiktivnímu sňatku mezi ní a mužem, jenž je občanem Nigérie. Následně muž získá schengenské vízum na základě uskutečněného fiktivního sňatku. Nejčastěji pak muž spolu se ženou přicestují do Francie a z Francie do České republiky. Jedním z mnoha problémů, ke kterému v tomto případě dochází je, že muž následně může neoprávněně čerpat sociální prostředky formou dávek jako manžel občana České republiky.³¹

³⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Napomáhání k nelegální migraci*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx>. [citováno 2024-02-07].

³¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Napomáhání k nelegální migraci*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx>. [citováno 2024-02-07].

2.2 Tranzitní migrace

Dále také dochází k tzv. tranzitní migraci, a to nejen dopravními prostředky, ale i mořskou a leteckou cestou. Letecká cesta je přeci jen složitější, jelikož cizinec, aby prošel všemi letištními kontrolami, musí projít s padělaným či pozměněným dokladem.³²

Jen za období od 1.1.2023 do 30.9.2023 bylo zajištěno v rámci tranzitní migrace 2799 osob. V porovnání s rokem 2022 ale přeci jen došlo k poklesu, a to o 10 907 zajištěných osob. Národnostně se nejčastěji jednalo o osoby ze zemí Sýrie, Turecko, Afghánistán, Indie a Maroko. Sýrie jednoznačně převládala, a to s počtem 2 231 osob. K tranzitní migraci se nejčastěji užívá osobních, dodávkových a nákladních vozidel, ale jsou i případy užití vlakové dopravy. Cílem osob, které jsou převáženy tranzitní migrací je především dostat se do západní Evropy, a to primárně do Německa. Česká republika se tak stává pouze průjezdnou zemí.³³

V současné době jsou v rámci tranzitní nelegální migrace pozemní cestou využívány dva základní směry. První směr je z teritoria Asie a arabských zemí přes Turecko do Řecka, dále převážně přes Severní Makedonii a Srbsko do unijních států, tzv. Balkánská trasa. Druhý směr vede z Afriky do států jižní Evropy, tzv. Středomořská trasa.³⁴

K předložení padělaných i pozměněných dokladů dochází v časté míře při překračování státních hranic. Je tak třeba důkladné kontroly dokladů, které jsou kontrolovanými osobami předkládány.

³² SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. s. 77. ISBN 978-80-7251-526-4.

³³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Tranzitní nelegální migrace v ČR v období od 1. 1. 2023 do 30. 9. 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tranzitni-nelegalni-migrace-v-cr-v-obdobi-od-1-1-2023-do-30-9-2023.aspx>. [citováno 2024-02-07].

³⁴ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. s. 77. ISBN 978-80-7251-526-4.

2.3 Neoprávněný pobyt

Nelegální migrace se dopouští i cizinec, který se na území České republiky již nachází. Dochází k tomu v případě přicestování cizince s platným povolením k pobytu na území České republiky, kterému ale během pobytu skončila lhůta k oprávněnému pobytu nebo se dopustil jednání, pro které mu byl pobyt ukončen a cizinec nevycestoval. V takovéto situaci hovoříme o pobytové nelegální migraci. Nejčastěji se jedná o zahraniční pracovníky či studenty.³⁵

Tabulka 2: Znázornění porovnání let 2021/2022 s počtem osob, které napomáhaly k nelegálnímu pobytu a v jaké formě

Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem osob	52	100,0	190	100,0	265,4	138
z toho způsob napomáhání k NM:						
účelový sňatek a jeho organizování	8	15,4	2	1,1	-75	-6
účelové soužití (druh/družka) a jeho organizování	4	7,7	6	3,2	50,0	2
účelové otcovství a jeho organizování	6	11,5	8	4,2	33,3	2
umožnění nel. překročení SH	34	65,4	173	91,1	408,8	139
umožnění nel. pobytu (obstarání víz, ubytování, fal. dokladů)	-	-	1	0,5	-	1

Pramen: Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace. (ŘSCP)

³⁵ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 77. ISBN 978-80-7251-526-4.

3 Hrozby nelegální migrace

Nelegální migrace není společností vítána, jelikož s sebou přináší jisté hrozby a porušování právních předpisů. Mezi jedny ze závažných hrozeb nelegální migrace se řadí faktory ohrožující vnitřní pořádek a bezpečnost státu. Hrozbami ohrožující bezpečnost státu je například terorismus, organizovaný zločin a šíření nakažlivých chorob.³⁶ Další závažnou hrozbou je začleňování cizinců do jiných kultur. Jednotlivé státy představují kulturu zcela odlišnou, především v oblasti náboženské.

3.1 Integrace cizinců

Je velmi důležité, aby se cizinci dokázali začlenit do společnosti a klidnému soužití. Bezkonfliktní začlenění ale musí vycházet z obou stran, a to jak ze strany cizince, tak ze strany společnosti. Jelikož není stanovena legislativa pro integraci cizinců, postupují členské státy dle svých parametrů. V České republice byla roku 2016 schválena Koncepce integrace cizinců na území České republiky spadající pod Ministerstvo vnitra. Návrhy ke koncepci se předkládají a projednávají každoročně. Dále byl schválen dokument v roce 2020 zvaný Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2021. Tato schválená usnesení mají za cíl integraci cizinců v pěti oblastech, mezi něž se řadí znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizinců ve společnosti, rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami a postupné nabývání práv v závislosti na délce pobytu.³⁷

3.2 Trestná činnost cizinců

Každý kalendářní rok se vládě, Poslanecké Sněmovně České republiky a Bezpečnostní radě státu, předkládá Zpráva o situaci v oblasti migrace na území

³⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Bezpečnostní aspekty migrace* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>. [citováno 2024-02-07].

³⁷ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 82. ISBN 978-80-7251-526-4.

České republiky. Zpráva je předkládána ministrem vnitra a obsahuje například informace o migraci, vízové a readmisní politice a schengenské spolupráci. Zároveň také informuje o změnách v národní a evropské legislativě.³⁸

Zpráva o situaci migrace na území České republiky za rok 2022 zahrnuje vlnu ukrajinských uprchlíků, kterým byla udělena dočasná ochrana a počet osob činil 473 216. Touto vlnou vzrostl i počet cizinců na území České republiky, a to přes jeden milion. Tím zároveň došlo ke vzrůstu pracovní migrace. Došlo také ke vzrůstu v oblasti nelegální tranzitní migrace, při které bylo zadrženo 29 235 osob, z toho nejčastěji Syřané. Tranzitní nelegální migrace vzrostla natolik, že došlo k znovuzavedení ochrany státních hranic se Slovenskou republikou. Nárůst žadatelů o mezinárodní ochranu činil 20 %, nejčastěji se jednalo o žadatele z Turecka, Ukrajiny a Ruska. Z počtu výše uvedených zadržených 29 235 osob při nelegální migraci bylo 201 osob zadrženo na vnější schengenské hranici a zbytek, tedy 29 034 osob, při neoprávněném pobytu na území České republiky nebo při neoprávněném překročení státní hranice, nejčastěji formou tranzitní migrace. Při zadržení na vnější schengenské hranici se jednalo nejčastěji o občany Gruzie, Ruska a Ukrajiny. Občané Gruzie se nejčastěji prokazovali padělanými či pozměněnými doklady.³⁹

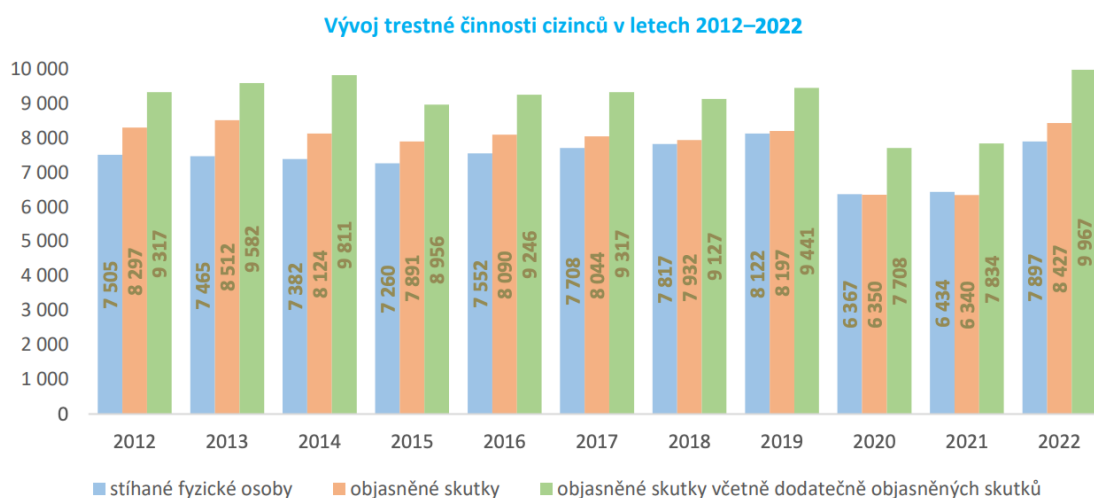
U stíhaných a odsouzených cizinců, došlo za rok 2022 oproti roku 2021 k nárůstu, a to u stíhaných cizinců až o 22,7 %. U odsouzených cizinců nárůst činil o 9,8 % a převažovali zde občané Slovenska, Ukrajiny a Moldavska. Mezi stíhanými cizinci to byli především občané Slovenska, Ukrajiny a Polska.⁴⁰

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-10].

³⁹ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

⁴⁰ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

Tabulka 3: Znázornění trestné činnosti cizinců v průběhu let

Pramen: Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace, ÚSKPV.

3.3 Šíření nakažlivých nemocí

Další hrozbou nelegální migrace je šíření nakažlivých nemocí. Ohrožení narůstalo a stále ještě narůstá například s příchodem ukrajinských uprchlíků. Vzhledem k tomu, že mají odlišnou zdravotní péči, než je tomu například v České republice, je důležité zajistit základní zdravotní péči po příchodu na území České republiky, aby nedošlo k případnému rozšíření nemocí na obyvatele státu.

Česká vakcinologická společnost ČLS JEP ve východisku ze dne 7.3.2022 doporučila vakcinaci uprchlíků z Ukrajiny, kteří přišli na území České republiky v rámci prevence, aby nedošlo k rozšíření nakažlivých nemocí, především tuberkulózy a spalniček. Vakcinologická společnost navrhla bezplatnou vakcinaci pro ukrajinské uprchlíky, včetně dalších nepovinných očkování. Mezi nepovinná očkování se řadila Meningokoková vakcína, Pneumokoková vakcína a Covid-19.⁴¹

⁴¹ ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ SPOLEČNOST ČLS JEP. *Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP*. Online. IN: STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚŘAD, 2022. Dostupné z: https://szu.cz/wp-content/uploads/2023/01/doporuzeni_cvs_ockovani_uprchlici_2021.pdf. [citováno 2024-02-10]

V říjnu roku 2022, byla na toto doporučení zahájena vakcinace pro ukrajinské uprchlíky ministerstvem zdravotnictví České republiky. V prosinci se pak společně k vakcinaci přidal i fond UNICEF.⁴²

3.4 Organizované zločiny

Další hrozbou nelegální migrace jsou také organizované zločiny, které není možné zcela kontrolovat a regulovat, jelikož vznikají převážně v zahraničních státech a poté páchají trestnou činnost na území vícero států. Jedním z organizovaného zločinu je převaděčství.

Za rok 2022 vznikly zcela nové organizované zločiny spjaté s převaděčstvím. Převaděči napomáhají k neoprávněnému převozu migrantů z různých zemí jako je Ukrajina, Vietnam či země z blízkého východu. U převaděčů postupně narůstá agresivní chování, a to vede k ohrožení bezpečnosti státu.⁴³

K ohrožení veřejného pořádku může například dojít v rámci hraniční kontroly, při které převaděč, který řídí dopravní prostředek, se na výzvu ke hraniční kontrole odmítne podrobit a místo zastavení vozidla ke kontrole, projede hranice státu bez povolení ke vstupu a ujíždí. Taková jízda pak zpravidla končí nehodou, při které může dojít ke zranění migrantů ale také i ke zranění ostatních účastníků silničního provozu.

Na území České republiky byla v roce 2019 dopadena při operaci zvané Long way organizovaná skupina, která byla zaměřena na převaděčství a působila na území 6 států, včetně České republiky. Dále se jednalo o stát Slovensko, Polsko, Ukrajinu, Maďarsko a Spolkovou republiku Německo.

⁴² MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo zdravotnictví odstartovalo očkovací kampaň pro Ukrajince*. Online. In: MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 19.12.2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-odstartovalo-ockovaci-kampan-pro-ukrajince/>. [citováno 2024-02-11].

⁴³ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

Skupinu tvořilo nejméně 35 osob. Skupina měla déle než jeden rok převážet nelegální migranty, a to z Ukrajiny do České republiky a z oblasti Jihovýchodní Asie do Spolkové republiky Německo. Bylo zjištěno 16 případů s převozem nebo alespoň s pokusem o převoz 100 migrantů. Za každého migranta si skupina stanovila finanční částku, která činila 2500 USD, což je v přepočtu na české koruny zhruba 58 488 Kč. Bylo ale zjištěno, že pokud migranti byli převezeni ze svých zemí do zemí západní Evropy, částka se zvýšila, a to až na 22 000 USD, na české koruny je to zhruba 514 694 Kč. Podle zjištěných informací, měli nejprve migranti letět do Ruské federace nebo Ukrajiny a tam si je měli převzít další členové skupiny, kteří následně zajišťovali přesun k vnější hranici Schengenského prostoru. Migranti se poté vydali pěší chůzí spolu s převaděči na území Polska, Slovenska či Maďarska. Jakmile se migranti dostali na území přes hranice, byli naloženi do dopravních prostředků a převezeni přes další země do Prahy. Někteří členové skupiny působili i v dalších organizovaných skupinách, které se zabývali padělanými doklady. Celkem z organizované skupiny na území České republiky bylo zadrženo 12 osob.⁴⁴

3.5 Obchodování s lidmi

Při nelegální migraci dochází také k obchodování s lidmi. Na území České republiky často dochází k vyhledávání osob ze sociálně slabšího prostředí, které jsou následně vylákány za příslibem dobré práce v zahraničí. Zejména se jedná o práci ve Velké Británii a hledají se jak ženy, tak i muži. Kolikrát se stane, že muž odcestuje do zahraničí, kde pracuje nad rámec slíbených pracovních hodin a nedostane žádnou mzdu. U žen se většinou jedná o prostituci nebo o uzavření sňatku s muži, kteří nejsou občany Evropské unie.⁴⁵

⁴⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozbití mezinárodní organizované skupiny převaděčů*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/rozbiti-mezinarodni-organizovane-skupiny-prevadecu.aspx>. [citováno 2024-02-11].

⁴⁵ TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

4 Současná právní úprava

Právní úprava se zřizuje vždy takovým způsobem, aby byla efektivní. Společně se subjekty Evropské Unie napomáhá k zajištění bezpečnosti, a to jak vnější, tak vnitřní.

Problematiku migrace nelze chápat odděleně od vývoje mezinárodní situace v nejbližším sousedství i zemích původu. Z tohoto důvodu je třeba zaměřit se primárně na zdroje migrace a politické řešení konfliktů v zemích původu migrace.⁴⁶

4.1 Subjekty Evropské unie

Česká republika je stát, který je členským státem Evropské unie. V oblasti bezpečnosti je tak důležité se zaměřit na bezpečnost nejen České republiky, ale i Evropské unie.

Pojem bezpečnost spočívá v bezpečnosti společnosti, která zahrnuje běžnou policejní činnost a bezpečnosti státu, která zajišťuje bezpečnost vnější a vnitřní. Do vnitřní bezpečnosti spadají situace nouzového stavu, mezinárodního terorismu a mimořádné krizové opatření. Vnější bezpečnost spadá do rámce bezpečnostní a obranné politiky a zabezpečuje vnější hranice Evropské unie.⁴⁷

Nelegální migrace se týká jak bezpečnosti vnější, tak i vnitřní. Subjekty Evropské unie, které se zabývají oblastí nelegální migrace, jsou Europol, Evropská pohraniční a pobřežní stráž a Evropská komise.

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Bezpečnostní aspekty migrace*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>. [citováno 2024-02-10].

⁴⁷ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 174-175. ISBN-978-80-7380-611-8.

Evropská pohraniční a pobřežní stráž dříve nazývaná jako agentura FRONTEX. Upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž.⁴⁸

Z jednotlivých subjektů Evropské unie je pro nelegální migraci nejvýznamnější Evropská pohraniční a pobřežní stráž (dále jen FRONTEX), která pak bude uvedena v kapitole zabezpečení hranic Evropské unie.

- Europol

Europol neboli Evropský policejní úřad vznikl s cílem, aby mezi příslušnými orgány členských států došlo k rychlé a ucelené spolupráci především v boji proti přeshraničnímu organizovanému zločinu. Maastrichtskou smlouvou bylo roku 1993 rozhodnuto o založení Europolu, svou plnou činnost ale Europol zahájil roku 1999. Nejprve vystupoval Europol jako Protidrogová jednotka. Aktivita Europolu jsou nyní zaměřeny na poznatky činnosti složek, které následně mohou být použity jako důkazní prostředky při soudním řízení. Současným smyslem Europolu je prevence proti terorismu, pašování drog a další mezinárodní organizované kriminality. Europol sídlí v Haagu. Důležitou událostí, která podpořila aktivity v rámci mezinárodní policejní spolupráce, bylo podepsání Amsterodamské smlouvy v roce 1999.⁴⁹

Europol byl zpočátku zaměřen na výměny informací mezi policejními složkami, podepsáním Amsterodamské smlouvy ale došlo k rozšíření jeho činnosti nejen na výměnu informací ale i jejich vyšetřování. Důležitost Europolu potvrzují politické dokumenty v rámci svobody, bezpečnosti a práva. Jedná se o dokument Strategické směry 2020 a Evropský program pro bezpečnost. Europol by měl být užíván členskými státy jako primární ke sdílení informací. Pro bezpečné sdílení

⁴⁸ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1896&qid=1710098729960>. [citováno 2024-02-15].

⁴⁹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 248-249. ISBN-978-80-7380-611-8.

informací je aplikace, která se nazývá SIENA. Lisabonská smlouva rozšiřuje pravomoci Europolu a dle této smlouvy je do činnosti Europolu zahrnuta spolupráce při předcházení závažné trestné činnosti, která se týká dvou nebo více členských států, terorismu a forem trestné činnosti, které zasahují do zájmu politiky Evropské unie.⁵⁰

Europol má přístup do Schengenského informačního systému a do Vízového informačního systému. Europol v rámci své činnosti je oprávněn vyhledávat a nahlížet na údaje v obou těchto systémech.⁵¹

Europol se zabývá různými formami závažné trestné činnosti mezi které spadá nezákonné převaděčství přistěhovalců a obchodování s lidmi.⁵²

Europol také může požádat v rámci své pracovní činnosti o porovnání otisku prstů, které jsou uloženy v ústředním systému, s otisky prstů ze systému EURODAC.⁵³

Zřízení systému EURODAC je uvedeno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 o zřízení systému „EURODAC“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a EUROPOLU o porovnání údajů s údaji systému „EURODAC“ pro účely vymáhání práva a změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.⁵⁴

⁵⁰ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 249-250. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵¹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 257. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵² PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 253. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵³ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 137. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵⁴ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 52. ISBN 978-80-7251-509-7.

- Evropská komise

Evropská komise podporuje obecný zájem unie, zajišťuje uplatňování smluv, dohlíží na uplatňování práva Unie a zajišťuje vnější zastupování Unie. Zabezpečuje provádění primárních smluv a právních aktů Evropské Unie, vydávané na základě nařízení, směrnic a rozhodnutí. Podílí se také na tvorbě práva a je správcem rozpočtu Evropské Unie. Dohlíží na to, aby bylo evropské právo dodržováno. V Evropské komisi jsou dvě generální ředitelství, DG HOME a DG JUST. DG JUST se zabývá spravedlností a DG HOME je odpovědné za schengenskou spolupráci. DG HOME je také zodpovědné za azyl, migraci, ochrany hranic, vízovou politiku, boj proti terorismu a policejní spolupráci.⁵⁵

4.2 Právní úprava Evropské unie

Za prameny unijního práva je považováno primární a sekundární právo Evropské Unie. Prameny primárního práva jsou zřizovací smlouvy všech tří Společenství. Sekundární právo plní funkci nastavenou primárním právem. Do právní úpravy Evropské Unie jsou zahrnuta nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.⁵⁶

- Průmská smlouva

Průmská smlouva byla dohodnuta v roce 2005 mezi 7 členskými státy, a to z důvodu spolupráce proti terorismu, přeshraniční kriminalitě a nedovolenou migrací. Tato smlouva není součástí Evropského práva, je to dohoda policejní spolupráce. Cílem Průmské smlouvy je výměna informací v oblasti přeshraniční trestné činnosti mezi státy, které zahrnují například otisky prstů, návratovou politiku a opatření k potlačení nelegální migrace.⁵⁷

⁵⁵ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 44-46. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵⁶ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 62-67. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁵⁷ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 29. ISBN 978-80-7251-509-7.

Prümská smlouva je přístupná pro všechny státy.

- Schengenské acquis

Ke vzniku Schengenského acquis došlo na základě smluv z roku 1985 a 1990. Cílem acquis je zrušení kontrol na společných hranicích s takovými opatřeními, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti. Schengenské acquis je tvořeno Schengenskou dohodou o postupném rušení kontrol na společných hranicích a Schengenskou prováděcí úmluvou. Acquis je spolupráce v rámci přeshraničního pohybu osob, zboží a služeb.⁵⁸

- Amsterodamská smlouva

Amsterodamská smlouva zavedla roku 1999 také posílenou spolupráci mezi členskými státy. Cílem je posílení integrace mezi členskými státy, které na tom mají zájem. Členské státy ale musí splňovat stanovené podmínky. Ostatní státy, které nemají o větší integraci zájem, se nemusí účastnit. Posílenou spolupráci tak lze využít na straně justiční a policejní spolupráce a poté na straně společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. Minimální počet na posílení spolupráce je 9 členských států. Žádost o posílení spolupráce se podává Komisi, která následně žádost předává Radě s návrhem ke schválení nebo žádost zamítne. Způsoby rozhodování jsou dva, a rozlišují se podle toho, zda se jedná o společnou zahraniční a bezpečnostní politiku nebo o policejní a justiční spolupráci. V tom prvním případě se žádost postupuje komisi a radě a v případě druhém je návrh odsouhlasen, pokud je přednesen a minimálně 9 členských států s tím návrhem souhlasí.⁵⁹

⁵⁸ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 33. ISBN 978-80-7251-509-7.

⁵⁹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 77-78. ISBN-978-80-7380-611-8.

V rámci posílení spolupráce je postup neboli *passarella*, kterou lze využít jen na základě posílení spolupráce. Takový postup spočívá v tom, že v případě, kde dochází k jednomyslnému hlasování Rady, mohou členské státy rozhodnout o hlasování většiny. Pak také členské státy mohou změnit legislativní postup přijímání aktů, a to ze zvláštního na řádný. Tento postup v rámci změny legislativy se ale již musí prokonzultovat s Evropským parlamentem. Pokud se ale jedná o oblast vojenství nebo obrany, v takovýchto případech nelze tento postup použít. Právní předpisy, které jsou schváleny v rámci posílení spolupráce mezi státy, nejsou součástí schengenského *acquis*.⁶⁰

Posílení spolupráce je tak cílené především na členské státy, které mají zájem o větší integraci. Ostatní státy, které zájem nemají, nejsou povinny se účastnit, ale v takovém případě nemohou ani hlasovat. Systém je tak na jednu stranu lehce zneužitelný ve prospěch států, které se chtějí posílení spolupráce účastnit a do budoucna by to mohlo vést k jiným záměrům sjednocení.

- Společná azylová politika

Společná azylová politika byla cílem Evropské Unie k vytvoření oblasti svobody, bezpečnosti a práva a byla přijata usnesením Evropské rady v Tampere roku 1999. Především šlo o dodržování postupu, aby nedošlo k vrácení osob do země, kde jsou pronásledovány nebo s nimi bylo hrubě zacházeno. Původně byla azylová problematika zakotvena v Schengenské prováděcí úmluvě jako Příslušnost k projednávání žádosti o azyl. V 1990 Evropské společenství přijalo Dublinskou úmluvu, která vyšla oficiálně v platnost roku 1997 a nahradila tak Schengenské prováděcí úmluvy týkající se azylové politiky. Úmluva byla přijata na základě toho, že všechny členské státy nebyly členy Schengenských dohod a nebylo tak možné zcela posoudit žádost o azyl, která byla podaná v jednom z členských států Evropského společenství. Dublinská úmluva tak měla sjednotit postup v rámci podání žádosti o azyl. V roce 2003 bylo v rámci azylové politiky přijato zásadní právní nařízení č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, které stanovilo kritéria

⁶⁰ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 79. ISBN-978-80-7380-611-8.

k posouzení žádosti o azyl a plně nahradilo Dublinskou úmluvu. Někdy také označováno jako „Dublin II“. Toto nařízení bylo následně nahrazeno nařízením č. 604/2013, někdy také označováno jako „Dublin III“. Nařízení č. 604/2013 je v současné době nejdůležitější pramen unijního práva v rámci zastupování osob, které žádají o mezinárodní ochranu. Jedná se převážně o vyřizování žádostí, žádostí o informace, sloučení rodinných příslušníků a přemístění osob.⁶¹

U tohoto nařízení je nevýhodou, že podle stanových podmínek je příslušným státem osoby, která žádá o azyl, ten stát, kde osoba podá svou žádost o azyl jako první. Tím dochází k nevýhodě u států, které jsou při cestě žadatelů jako první.

V roce 2004 a 2005 byly přijaty dvě směrnice, které se vzájemně doplňují. První tzv. kvalifikační směrnice, která byla v roce 2011 nahrazena směrnicí č. 2011/95/EU a druhá tzv. procedurální směrnice, která byla v roce 2013 nahrazena směrnicí č. 2013/32/EU. Obě tyto směrnice se vztahují na příslušníky třetích zemí a na osoby bez státní příslušnosti. Je tak posuzováno, zda občan třetí země je skutečně uprchlíkem nebo zda je dostačující například dočasná ochrana. Směrnicemi jsou také stanoveny stejné podmínky pro členské státy ke zjišťování totožnosti osob, které potřebují mezinárodní ochranu.⁶²

Pokud by osoby ze třetí země pobývaly neoprávněně v Evropské Unii, pak je lze, dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES tzv. návratová směrnice, navrátit.⁶³ Aby došlo ke snazšímu a rychlejšímu navrácení, je zapotřebí dohody mezi oběma státy. Stát, který navrácí a stát, který přebírá.

⁶¹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 126-127. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁶² PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 130-131. ISBN-978-80-7380-611-8.

⁶³ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 134. ISBN-978-80-7380-611-8.

- Návratová politika

Návrat může být jak dobrovolný, tak nucený. Nejprve by se měl upřednostnit návrat dobrovolný, pokud ale není důvodné podezření, že cizinec dobrovolný návrat neučiní. Dobrovolným návratem je dobrovolné vycestování ze strany cizince. Nuceným návratem je návrat koordinovaný příslušnými státními orgány. Dochází k němu v případě, kdy cizinec měl možnost dobrovolného návratu, ale neučinil tak a výzvu k vycestování zmařil. Nucený návrat bez předchozího dobrovolného návratu je vydán v případě, že cizinci byl soudem udělen trest vyhoštění. K vycestování cizince je přítomný útvar služby cizinecké policie.⁶⁴

Od roku 2007 do roku 2013 byl v platnosti program Solidarita a řízení migračních toků neboli Solid. Cílem tohoto programu bylo posílení prostor svobody, bezpečnosti a práva. Také měl za cíl pomoci členským státům v upevnění společné azylové a migrační politiky. Od roku 2014 byl ale program Solid nahrazen dvěma novými fondy, a to až do roku 2020. Jednalo se o azylový, migrační a integrační fond a fond pro vnitřní bezpečnost. Azylový, migrační a integrační fond měl za cíl azylovou politiku, integraci, návraty a solidaritu. Fond pro vnitřní bezpečnost měl za cíl ochranu vnějších hranic, vízovou politiku a policejní spolupráci.⁶⁵

K návratové politice se vážou i readmisní dohody.

Readmisní dohody jsou smlouvy, dvoustranné nebo vícestranné, stanovující podmínky, které se váží k přebírání osob smluvních států na státních hranicích a dále také osob, které nejsou občany smluvních států a z území jedné smluvní strany vstoupily na území druhé smluvní strany neoprávněně. Jedním z důvodů uzavírání readmisních dohod je řešení nelegální migrace a návratové politiky. Podle uzavřených dohod následně probíhá předávání cizinců způsobem formální

⁶⁴ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. s. 94. ISBN 978-80-7251-547-9.

⁶⁵ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 133. ISBN-978-80-7380-611-8.

nebo neformální cesty. Neformální cestou je předáván cizinec v případě, že jsou jasné důkazy o neoprávněném překročení nebo se cizinec sám přizná a druhá smluvní strana tak nemá žádné pochybnosti o neoprávněném překročení hranic. Jedná se zpravidla o krátké předání do 48 hodin od neoprávněného překročení. Formální cestou je předání, které trvá více než 48 hodin. Je tomu tak v případě doložení dalších důkazů, cizinec se odmítá přiznat nebo smluvní stát si odmítá cizince převzít. Do té doby, než je ukončeno jednání s druhou smluvní stranou, je cizinec zajištěn a eskortován do zařízení pro zajištění cizinců.⁶⁶

Důležitá k problematice nelegální migrace v rámci Evropské unie jsou následující nařízení:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS). Nařízením je stanoven další společný informační systém, který má usnadnit posouzení žadatelů o víza a poskytnout o nich údaje. Toto nařízení je podmínkou pro vízový kodex. Cílem vízového informačního systému je například zjednodušit hraniční kontroly na vnějších hranicích, být nápomocný při zjišťování totožnosti osob, které chtějí překročit hranice, ale nesplňují podmínky pro vstup a předejít situacím, kdy si osoba chce zažádat o více víz na jiných zastupitelských úřadech.⁶⁷

Výhodou tohoto systému je zjištění, zda si osoba zažádala o více víz a v jakém procesu se žádost nachází.

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech tzv. vízový kodex. Je vydáno jako nařízení k vízovému informačnímu systému a stanovuje podmínky pro udělování víz, a to ve lhůtě 90 dní jakéhokoliv 180denního období. Vízový kodex se zabývá cizinci ze

⁶⁶ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 106. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁶⁷ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 47-48. ISBN 978-80-7251-509-7.

třetích zemí a jejich vízové povinnosti, která je stanovena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1806. Upravuje i podmínky při přestupu v rámci letů, a to způsobem letištních průjezdních víz.⁶⁸

Tímto nařízením jsou tak stanoveny podmínky k udělování víz, které jsou pro všechny stejné, jak pro osoby, které o vízum žádají, tak i pro členské státy, ve kterých cizinec o vízum žádá.

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Nařízení obsahuje přílohu I, kde je seznam zemí s vízovou povinností a přílohu II, kde jsou naopak země, které vízovou povinnost nemají. Tyto podmínky platí stejně pro všechny členské státy.⁶⁹

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti hraničních kontrol, o změně Úmluvy k provedení Schengenské dohody a o změně a zrušení nařízení (ES) č. 1987/2006. Pokud má být vložen záznam do SIS, nařízení stanovuje kritéria, za jakých podmínek má být záznam vložen. Součástí systému jsou informace o odepření vstupu.⁷⁰

4.3 Subjekty České republiky

Primárním subjektem, který se zabývá migrací a ochranou je v České republice Ministerstvo vnitra. Pod Ministerstvem vnitra jsou pak další subjekty, které se cizineckou problematikou zabývají, a to Policie České republiky, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo průmyslu

⁶⁸ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 49. ISBN 978-80-7251-509-7.

⁶⁹ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 67-68. ISBN 978-80-7251-509-7.

⁷⁰ SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s. 72. ISBN 978-80-7251-509-7.

a obchodu, Ministerstvo financí, spravedlnosti a školství.⁷¹

- Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra uzavírá nebo se podílí na uzavírání mezinárodních smluv v rámci mezinárodní migrace. Je koordinátorem politiky za účelem sloučení cizinců v České republice a aktivně se zapojuje do azylové a migrační politiky v Evropské unii.⁷²

Ministerstvo vnitra je orgánem, který rozhoduje například o udělení dlouhodobého, přechodného a trvalého pobytu cizincům a rozhoduje také v případě, že již udělený pobyt cizinci má být prodloužen nebo zrušen. Rozhoduje o tom, zda cizinci bude udělena karta pro výkon zaměstnání tzv. zaměstnanecká karta. Rozhoduje také v případě dobrovolného návratu cizince a v případě správního vyhoštění a rozhoduje o úhradě nákladů s ním spojených.

- Policie České republiky

V rámci Policie České republiky se do cizinecké problematiky zapojuje především Ředitelství služby cizinecké policie s celostátní působností. Je to útvar zřízený pro ochranu vnějších a vnitřních hranic schengenského prostoru a napomáhá v rámci civilního letectví. Služba cizinecké policie odhaluje nelegální migraci a zakročuje proti trestné činnosti v rámci neoprávněného překračování státních hranic. Byla zřízena nařízením Ministerstva vnitra č. 67/2008. Plní funkci mezinárodních smluv a právních předpisů Evropského společenství.⁷³

⁷¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

⁷² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

⁷³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

Vedle služby cizinecké policie se problematikou cizinců zabývá také útvar NCOZ.

Pod zkratkou NCOZ je útvar Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Je to útvar s celorepublikovou působností a zaměřuje se převážně na obchodování s lidmi, nucené práce a páčání organizované trestné činnosti v rámci nelegální migrace.⁷⁴

- Další ústřední orgány státní správy

Ministerstvo zahraničních věcí, které koordinuje zahraniční pomoc a dohlíží na povolování pobytu cizinců, kteří užívají výsad a imunit na základě mezinárodního práva. V rámci udělování víz svou činnost vykonává prostřednictvím zastupitelských úřadů. V rámci udělování krátkodobých víz vykonává správu dle Vízového kodexu Evropské unie.⁷⁵

Oblast migrace spravují jednotlivá ministerstva, která jsou orgány státní správy. Jedná se o Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo financí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ministerstvo práce a sociálních věcí stanovuje podmínky v rámci zaměstnávání cizinců. Zda zaměstnávání cizinců splňuje veškerá stanovená kritéria a zda jsou splněny všechny právní předpisy Evropské unie a mezivládní dohody. Ministerstvo práce a sociálních věcí také upravuje postavení uprchlíků. Ministerstvo průmyslu a obchodu upravuje oblast živnostenského podnikání. Ministerstvo spravedlnosti, který je ústředním orgánem pro soudy a státní zastupitelství, rozhoduje o vydání cizince k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu do zahraničí. Musí být ale povolení k vydání, které je přípustné a které udává krajský, vrchní nebo Nejvyšší soud. Ministerstvo financí, který je nadřízeným orgánem Celní správy České republiky, provádí kontroly zaměstnávání cizinců.

⁷⁴MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

⁷⁵MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

Zda je zaměstnání v souladu dle zákona o zaměstnanosti. A posledním v řadě Ministerstev státní správy je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Je příslušné k začleňování cizinců prostřednictvím jejich vzdělávání, a to především znalostí českého jazyka.⁷⁶

4.4 Právní úprava České republiky

Právní úprava se zaměřuje především na vstup a pobyt cizinců v jednotlivých státech, mezi které je zahrnuta mezinárodní a dočasná ochrana. Na území České republiky je právní řád upraven i v dalších právních předpisech, které se vztahují ke konkrétním oblastem státní správy, jako je například zaměstnávání, volební právo, trestní a přestupková odpovědnost a nabytí nemovitostí. Po roce 1989 byl přijat zák. č. 498/1990 Sb., o uprchlících a zák. č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky. Vzhledem k tomu, že v té době ještě nebyla Česká republika členem Evropské unie a schengenského prostoru, musela se více přizpůsobit právní úpravě a učinit tak změny v těchto zákonech, aby se mohla k Evropské unii a schengenskému prostoru připojit.⁷⁷

V současné době je právní úprava více propojená s unijním právem, který je závazný pro všechny členské státy. V rámci unijního práva jsou stanoveny společné postupy při posuzování osob, které žádají o krátkodobé vízum, vytyčeny konkrétní třetí země jejíž občané mohou vstoupit na území členských zemí bez vízové povinnosti.⁷⁸

⁷⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-17].

⁷⁷ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 63. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁷⁸ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 64. ISBN 978-80-7251-526-4.

Mezi hlavní předpisy regulující cizineckou problematiku se řadí převážně:⁷⁹

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
 - zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých předpisů, ve znění pozdějších předpisů
 - zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů
 - zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích, ve znění pozdějších předpisů
 - zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů
 - zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
-
- Strategie migrační politiky

V rámci migrace byla v roce 2015 přijata Strategie migrační politiky, která je členěna do 7 okruhů a pokrývá migraci v celé její oblasti. Nejdůležitějším bodem Strategie je bezpečnost státu. V rámci Strategie jsou také zahrnuty další body, kdy jedním z nich je nelegální migrace a návratová politika.⁸⁰

Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci, který je mezirezortním orgánem složeným ze zástupců věcně příslušných resortů na vysoké úrovni a od roku 2015 jedná na úrovni členů vlády, kdy předsednickou funkci zastává ministr vnitra. Koordinační orgán disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Stálými členy koordinačního orgánu jsou delegovaní zástupci ministerstev vnitra.

⁷⁹ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky. 2021. s. 65. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁸⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Strategie migrační politiky České republiky* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>. [citováno 2024-02-20].

Jedná se o ministerstva vnitra v rámci zahraničních věcí, sociálních věcí, práce, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a další. Spolupráce všech těchto resortů v rámci koordinačního orgánu umožňuje reagovat na aktuální migrační situaci a přispívá tak k větší flexibilitě při řešení konkrétních problematik. Koordinační orgán je určen také jako platforma pro rozpravu o dalším směřování migrační politiky a zároveň řídí činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci tzv. ANACEN.⁸¹

ANACEN je analytické pracoviště zaměřující se na sledování a analýzu migrace. Poskytuje tak možnost operativní a rychlé reakce na vzniklé problémy. Funkce pracoviště je na expertní úrovni a je zřízené Ministerstvem vnitra. Působení ANACENU řídí Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci.⁸²

- Nový migrační pakt o migraci a azylu

V roce 2019 během jednání rady Evropská komise navrhla vznik nového paktu o migraci a azylu s cílem zahrnout všechny úrovně státní správy. V roce 2020 tak byl nový pakt o migraci a azylu Evropskou komisí přednesen a zároveň 5 dalších nově vzniklých legislativních návrhů k úpravě pravidel Evropské unie v oblasti azylu. V roce 2024 byl nový pakt o migraci a azylu schválen předběžnou dohodou.⁸³

Nový pakt o migraci a azylu poukazuje na vážné nedostatky během migrační krize v letech 2015-2016 při které neoprávněně překročilo vnější hranici Evropské Unie 1,82 milionu osob.

⁸¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Meziresortní orgány* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>. [citováno 2024-02-20].

⁸² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Meziresortní orgány* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>. [citováno 2024-02-20].

⁸³ RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Časová osa – pakt o migraci a azylu* Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/eu-migration-asylum-reform-pact/timeline-migration-and-asylum-pact/>. [citováno 2024-02-22].

Počet osob, kterým během této doby byla zamítnuta mezinárodní ochrana, byl 370 000 ale pouze jen jedna třetina z nich byla navracena zpět do své země.⁸⁴

Je také poukázáno na větší sjednocení všech členských států, aby v případě problému nenesl veškerou odpovědnost jen ten jeden členský stát.

Nový pakt o migraci a azylu obsahuje tyto body:⁸⁵

- *„spolehlivá a spravedlivá správa vnějších hranic, včetně ověřování totožnosti a zdravotních a bezpečnostních kontrol*
- *spravedlivá a účinná azylová pravidla, zjednodušení postupů v oblasti azylu a navracení*
- *nový mechanismus solidarity pro pátrací a záchranné operace a naléhavé a krizové situace*
- *větší prozíravost, lepší připravenost a reakce na krize*
- *účinná návratová politika a koordinovaný přístup EU k navracení*
- *komplexní správa na úrovni EU v zájmu lepšího řízení a provádění azylové a migrační politiky*
- *vzájemně prospěšná partnerství s klíčovými třetími zeměmi původu a tranzitu*
- *rozvoj udržitelných legálních způsobů migrace pro osoby, které potřebují ochranu, a za účelem přilákání talentovaných lidí do EU a*
- *podpora účinných integračních politik“*

Pakt uvádí, že je velmi důležité posílení spolupráce s agenturou Frontex. Na základě paktu je Frontex vyhodnocen jako nejlepší možnost v rámci koordinace při navracení cizinců zpět do jejich země. Pakt také poukazuje na systém víz, které

⁸⁴OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

⁸⁵ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

by měly být v digitální podobě. Tím by se systém velmi zjednodušil, pokud by bylo možné přes systém zjistit jak totožnost cizince, tak i zda má či nemá udělené vízum k oprávněnému pobytu na území.⁸⁶

Vzhledem k tomu, že k dočasným kontrolám dochází pouze za mimořádných situací, bude komisí předložena strategie pro budoucnost schengenského prostoru k posílení schengenského prostoru. Pakt také zahrnuje nový akční plán Evropské unie proti pašování migrantů od roku 2021 do roku 2025. Cílem akčního plánu je boj proti zločineckým sítím a podpora činnosti bezpečnostních složek proti převaděčství. Také poukazuje na větší sjednocení agentur Europolu, Frontexu, Eurojustu a Agentur Evropské unie. Ke většímu sjednocení a lepší spolupráci by také mělo dojít mezi Evropskou unií a třetími zeměmi.⁸⁷

⁸⁶ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

⁸⁷ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

5 Zabezpečení hranic Evropské Unie

V rámci zabezpečení hranic Evropské unie plní významnou funkci FRONTEX. K ochraně hranic napomáhá i bilaterální spolupráce, a to vysíláním příslušníků na zahraniční mise.

5.1 Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

FRONTEX vznikl v roce 2004 a plně fungovat začal v roce 2005 se sídlem ve Varšavě.⁸⁸ K myšlence vytvoření hraniční stráže došlo po útoku ve Spojených státech amerických v roce 2001, kdy panoval strach a bylo zapotřebí posílení hranic. Po debatách o Evropské hraniční stráž, vznikl koncept FRONTEXU.⁸⁹

FRONTEX byl zřízen nařízením Rady (ES) č. 2007/2004 o Evropské agentuře pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie.⁹⁰ V současné době FRONTEX upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž.⁹¹

FRONTEX pomáhá členským státům Evropské unie a schengenského prostoru chránit vnější hranice Evropské unie a také v boji proti přeshraniční trestné činnosti.⁹²

⁸⁸ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 86. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁸⁹ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 79-80. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁹⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie České republiky – Služba cizinecké policie. *Mezinárodní spolupráce*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>. [citováno 2024-03-06].

⁹¹ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. *SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

⁹² OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1896&qid=1710098729960>. [citováno 2024-02-15].

Hlavním bodem činnosti FRONTEXU je operativní činnost. Zda dojde k operativní činnosti je určeno na základě analýzy rizik. Pokud je nějaký stát analýzou vyhodnocen jako rizikový, je poté v součinnosti s FRONTEMEM vytvořen operační plán. Na operační plán se poté žádají členské státy o poskytnutí potřebných prostředků k uskutečnění plánu, jelikož FRONTEX takovými prostředky nedisponuje.⁹³

Z toho vyplývá, že FRONTEX dokáže vyhodnotit rizika, která ohrožují daný stát, ale nemá k potlačení těchto rizik potřebné prostředky.

FRONTEX plní například tyto úkoly:⁹⁴

- *„monitoruje migrační toky a provádí analýzu rizik, která zahrnuje všechny aspekty integrované správy hranic*
- *monitoruje operativní potřeby členských států související s prováděním navracení, včetně shromažďování operativních údajů*
 - *provádí hodnocení zranitelnosti, včetně hodnocení schopnosti a připravenosti členských států čelit hrozbám a výzvám na vnějších hranicích*
- *monitoruje správu vnějších hranic prostřednictvím styčných úředníků agentury v členských státech*
- *sleduje dodržování základních práv při všech svých činnostech na vnějších hranicích a při návratových operacích“*

V rámci navracení cizinců je činnost FRONTEXU spíše asistenční než koordinační.⁹⁵ Změna přišla novým paktem uvedeným výše, tedy nový pakt

⁹³ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 91-92. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁹⁴ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE.EUR-LEX. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní strážci a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1896&qid=1710098729960>. [citováno 2024-02-15].

⁹⁵ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 98. ISBN 978-80-210-5988-7.

o migraci a azylu, kde byl FRONTEX vyhodnocen jako přímá koordinační složka v rámci navracení cizinců.

O zásadních rozhodnutích ve FRONTEXU rozhoduje správní rada, která se skládá ze zástupců nominovaných 27 členských států a 2 zástupců Evropské komise. FRONTEX zastupuje výkonný ředitel.⁹⁶

Aby došlo k plnému využití FRONTEXU, musí se zapojit všechny členské státy. Fungování agentury tak závisí na prostředcích členských států a na tom, zda jsou státy ochotné se do operace zapojit. Pokud například dochází k nelegální migraci v jiném státě, jsou pak státy, které se do operace nechtějí zapojit, jelikož v tom nevidí žádnou hrozbu pro svůj stát.

Operace FRONTEXU jsou uskutečňovány po celé Evropské unii, a to od východních hranic přes západní Balkán až do Řecka a na Kypr. Pak jsou to státy například Moldavsko, Srbsko, Černá Hora a Albánie.⁹⁷

V České republice spadá spolupráce s agenturou FRONTEX pod Službu cizinecké policie a ředitelství služby cizinecké policie je hlavním národním kontaktním bodem pro tuto spolupráci. Služba cizinecké policie má pod sebou národní tým expertů, kteří jsou vždy řádně připraveni k vyslání pro operativní činnost na vnější schengenské hranice členských států Evropské unie a států Schengenu.⁹⁸

⁹⁶ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 99-100. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁹⁷ EVROPSKÁ UNIE. *Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex)*. Online. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/frontex_cs. [citováno 2024-03-06].

⁹⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Mezinárodní spolupráce*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>. [citováno 2024-03-06].

V současnosti se tým v České republice na vyslání pod agenturou FRONTEX skládá z 97 osob. Počet vysílaných příslušníků se neustále zvyšuje, v roce 2015 se jednalo o 43 českých policistů a v roce 2017 již o 160.⁹⁹

5.2 Bilaterální spolupráce

Zahraniční mise neboli bilaterální spolupráce se řídí převážně mezivládními a resortními smlouvami. Bilaterální spolupráce vychází z Koncepce jednotné prezentace České republiky v zahraničí a spolupracuje se zahraničními státy prostřednictvím programů, které byly schváleny Evropskou unií nebo prostřednictvím nabízených programů příslušných států. S těmito státy jsou uzavřeny dvoustranné dohody o spolupráci v oblasti veřejné správy.¹⁰⁰

Čeští příslušníci v rámci bilaterální spolupráce jsou vysíláni do Maďarska, Srbska, Slovinska a Makedonie. Je vysílána jak materiální, tak finanční pomoc.¹⁰¹. Aktuálně se v rámci zahraničních misí jezdí pouze do Maďarska.

O bilaterální pomoc žádají členské státy formou zaslání žádosti, ve které zároveň stanoví potřebný počet příslušníků k vyslání. Příslušníci bezpečnostního sboru, kteří splňují podmínky pro zahraniční misi, jsou vysláni ve stanoveném termínu do státu, který o pomoc zažádal. Činnost složek je vykonávána ve smíšené hlídce, příslušník České republiky a místní příslušník. Hlídková činnost je vykonávána ve stanovených oblastech podél hranic. Čeští příslušníci vykonávají služební činnost pouze se střelnou zbraní, kterou mohou užít v rámci krajní nouze nebo nutné obrany. Pokud by došlo k donucovacím prostředkům, je tak oprávněn učinit místní příslušník.

⁹⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Mezinárodní spolupráce.* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>. [citováno 2024-03-06].

¹⁰⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A VS. Bilaterální spolupráce.* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bilateralni-spoluprace.aspx>. [citováno 2024-03-06].

¹⁰¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Česká republika aktivně pomáhá řešit migrační krizi.* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ceska-republika-aktivne-pomaha-resit-migracni-krizi.aspx>. [citováno 2024-03-06].

Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci je ústředním národním kontaktním bodem Policie České republiky, který vysílá v rámci bilaterální pomoci příslušníky do zahraničí.¹⁰²

Problém nastává v případě, kdy v jednom státě působí bilaterální pomoc a ve druhém státě FRONTEX. I přesto, že jejich cíl je stejný, a to zabránit nelegální migraci, postavení k dané problematice mají odlišné a může dojít k neshodám těchto stran.

¹⁰² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-pro-mezinarodni-policejni-spolupraci.aspx>. [citováno 2024-03-06].

6 Možnosti řešení nelegální migrace

Nelegální migrace je pro společnost závažným problémem. Jedná se o problém, který se zatím nepodařilo efektivně regulovat. Pro řešení nelegální migrace je důležitá koordinace a sjednocení Evropské unie. Ke vzájemné koordinaci v boji proti nelegální migraci je důležitým bodem také sjednocení právní úpravy. Pro možnosti řešení nelegální migrace jsem se zaměřila především na nový pakt o migraci a azylu, jelikož se ztotožňuji s některými návrhy, na které pakt poukazuje. K nelegální migraci napomáhá řada faktorů, na které by se mělo nahlížet, zjišťovat jejich příčiny a následně tyto příčiny řešit. K řešení nelegální migrace jsou jednotlivá řešení, která musí být vzájemně propojena, aby došlo k navýšení jejich účinnosti. Mezi tato řešení je zahrnuto posílení hranic v rámci Evropské unie, účinnější navracení cizinců, spolupráce s původními zeměmi, boj proti převaděčství, monitorování migračních tras, společná databáze se zaměřením na migraci a rozšíření legálních tras.

6.1 Posílení hranic v rámci Evropské Unie

Integrovaná správa hranic je zásadním prvkem migrační politiky. Správa vnějších hranic Evropské unie je důležitou součástí spolupráce v oblasti azylu a migrace. Za správu vnějších hranic Evropské unie odpovídají všechny členské státy a země schengenského prostoru a Evropské Unie a její agentury. Pokud dojde k problému na hranicích, dopadne to jak na členské státy, tak na celek Evropské Unie. V novém paktu o migraci a azylu jsou zmíněny nové systémy IT, které budou zřízeny pro sledování příchozích osob a žadatelů o azyl. Systémy vytvoří platformu IT, přes kterou bude možné kontrolovat pobyt osob. To může pomoci ke zjištění při překročení délky pobytu. Tento systém zároveň propojí všechny evropské systémy pro ochranu hranic, migraci, bezpečnost a právo, což může výrazně pomoci v boji proti zneužívání totožnosti. Další změnou budou víza v elektronické podobě obsaženy v systému, kde bude možné o vízum i zažádat. V návaznosti ochrany vnějších hranic Evropské Unie, musí být posílen také schengenský prostor. Posílení schengenského prostoru plyne ze zkušeností, které za poslední dobu nastaly, příkladem tak může být zavedení dočasných kontrol na

vnitřních hranicích. Strategie pro budoucnost schengenského prostoru, předložena Komisí, bude zahrnovat nový postup v oblasti Schengenského hraničního kodexu.¹⁰³

6.2 Účinnější navracení cizinců

V rámci nelegální migrace může být jednou z možností řešení posílení v oblasti navracení cizinců zpět do jejich země.

Navracení cizinců je upraveno směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES., o společných normách a postupech v členských státech neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, tzv. návratová směrnice. Směrnice obsahuje navracení cizinců ze třetích zemí, kteří pobývají na území členských států neoprávněně, zpět do země jejich původu nebo tranzitu. Česká republika je v rámci navracení cizinců značně pod průměrem Evropské unie. Příkladem tak může být rok 2020, ve kterém byla udělena povinnost opustit území počtu 8955 cizinců, z nichž opuštění území splnilo pouze 885 z nich. Jedním z důvodů jsou nedostatečné readmisní dohody, přičemž Česká republika má sjednané dohody jak mezi státy Evropské unie, tak i mimo ni. Je možné uplatnit i dohody, které jsou schválené s Evropskou unií, příkladem je Gruzie, Turecko a Ukrajina.¹⁰⁴

Převážně cizinci z Gruzie, Turecka a Ukrajiny, jsou v mnohačetných počtech na území České republiky neoprávněně. Ještě se k nim řadí stát Moldavsko, se kterým je uzavřena dohoda s Českou republikou přímo v rámci navracení cizinců.

Žádné readmisní dohody ale nejsou se zeměmi jako je Sýrie, Afghánistán a Maroko, odkud převážně přichází tranzitní migrace. Není tak možné cizince do jejich země navrátit. V některých případech by ani nebylo možné cizince navrátit,

¹⁰³ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

¹⁰⁴ BÍLKOVÁ, Veronika. *Návratová politika a její slabiny*. Online. In: Ústav mezinárodních vztahů Praha. Dostupné z: <https://www.iir.cz/navratova-politika-a-jeji-slabiny>. [citováno 2024-03-07].

jestliže by v zemi, kam by cizinec byl deportován, hrozilo nebezpečí. Pokud pochází cizinec ze země, kde to pro něho není bezpečné, může si zažádat o doplňkovou ochranu. V případě, že cizinec přicestoval do České republiky přes jiný stát, který je bezpečný, je možné cizince navrátit tam.¹⁰⁵

Dalším problémem při navracení cizinců je Evropská úmluva o ochraně lidských práv, která obsahuje povinnost státu respektovat právo na soukromý a rodinný život a pokud dojde k deportaci zabydleného migranta, musí k tomu být opravdu závažný důvod. Evropská úmluva o ochraně lidských práv se staví také kriticky k deportaci migrantů mladších 18 let, migrantů staršího věku a nemocných migrantů.¹⁰⁶

Při navracení cizinců je také důležitá součinnost všech složek. Pro Českou republiku je navracení cizinců velmi náročné, a to nejen finančně ale i materiálně. Je ale možné využít prostředků Evropské unie. Například od roku 2017 do roku 2021 byl zřízen projekt Návraty cizinců-realizace nucených návratů k poskytnutí prostředků.¹⁰⁷

V přijatém novém paktu je obsažen společný systém Evropské Unie pro navracení cizinců, kterým dojde ke kombinaci silnější struktury Evropské Unie s efektivnější spoluprací se třetími zeměmi v rámci navracení a přebírání. Návrhem je přepracování směrnice o navracení z roku 2018. Cílem tak je předcházet útěkům a neoprávněným přesunům stanovením společných kritérií a využitím zajištění z obav ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Nejúčinnějším způsobem zvýšení míry navracení by měl být program asistovaného dobrovolného návratu. Důležitým faktorem je domluva Evropského parlamentu a Rady o společných kritériích a zajištění. Je navrženo, aby se FRONTEX stal operační složkou

¹⁰⁵ BÍLKOVÁ, Veronika. *Návratová politika a její slabiny*. Online. In: Ústav mezinárodních vztahů Praha. Dostupné z: <https://www.iir.cz/navratova-politika-a-jeji-slabiny>. [citováno 2024-03-07].

¹⁰⁶ BÍLKOVÁ, Veronika. *Návratová politika a její slabiny*. Online. In: Ústav mezinárodních vztahů Praha. Dostupné z: <https://www.iir.cz/navratova-politika-a-jeji-slabiny>. [citováno 2024-03-07].

¹⁰⁷ BÍLKOVÁ, Veronika. *Návratová politika a její slabiny*. Online. In: Ústav mezinárodních vztahů Praha. Dostupné z: <https://www.iir.cz/navratova-politika-a-jeji-slabiny>. [citováno 2024-03-07].

návratové politiky Evropské unie.¹⁰⁸ FRONTEX byl do této doby pouze asistenční, zcela jistě bude efektivnější ustanovit FRONTEX jako koordinační složku v oblasti navracení cizinců.

V oblasti navracení je velmi těžké navrátit cizince, s jehož státem není podepsána readmisní dohoda. Je sice možné navrátit cizince do země, přes kterou přicestoval do České republiky, ale osobně to nevidím jako efektivní řešení nelegální migrace v oblasti dalšího sjednocení. Efektivnější je posílit a lépe koordinovat navracení cizinců přímo zpět do jejich země. V rámci nuceného a dobrovolného návratu zastávám názor, že účinnější je návrat nucený. Pokud je cizinci udělen dobrovolný návrat, pouze menší část cizinců se skutečně dobrovolně vrátí, větší část ale stále zůstává na území, kde dále pobývá, a to neoprávněně. Na druhou stranu nucený návrat je zatěžující pro stát vzhledem k využití prostředků a policejních složek, které je potřeba vynaložit k nucenému návratu cizince, ale je jisté, že k návratu cizince skutečně dojde. Je možné, že v případě větší úspěšnosti návratů cizinců by byli pravděpodobně další cizinci od nelegální migrace odrazeni. V novém paktu o migraci a azylu, mě také oslovila možnost návrhu, a to asistovaný dobrovolný návrat, který je jakýmsi kompromisem nuceného a dobrovolného návratu.

6.3 Spolupráce s původními zeměmi

Ke snížení nelegální migrace je jedním z dalších důležitých prvků podpora zemí, odkud cizinci migrují. Na místě je řešení konkrétních příčin, proč k nelegální migraci z dané země vůbec dochází a následnou podporou řešení těchto příčin ze strany Evropské unie ke zlepšení jejich podmínek.

V roce 2017 přijala Evropská unie opatření ke zlepšení podmínek migrantů. Opatření zahrnuje například poskytování zdravotní péče, psychologické péče

¹⁰⁸OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

a přístup k potravinám. V roce 2017 byl vytvořen program pro evakuaci a přesídlování osob, který je financován Evropskou unií a řízen úřadem Organizace spojených národů (dále jen OSN) pro uprchlíky. Za období od roku 2017 do roku 2022 prostřednictvím tohoto programu odcestovalo z Libye více než 5 340 osob, které potřebovaly poskytnutí ochrany. V roce 2017 Evropská unie přijala program s cílem pomoci příslušníkům libyjské pohraniční a pobřežní stráže a v roce 2018 přijala program na zlepšení životních podmínek migrantů v Libyi.¹⁰⁹

Spolupráce s původními zeměmi by mohla přispět i k rozšíření legálních tras, které jsou bezpečným způsobem pro migranty. Nejen, že migrantům, kteří jsou skutečně označeni za ohrožené, může být poskytnuta ochrana, ale k rozšíření může dojít i různými programy, například v oblasti při obsazování volných pracovních míst ve státech, kde je nezaměstnanost vysoká. K pracovním programům by musely být zároveň zahrnuty i integrační programy, které by migranti museli absolvovat pro rychlejší začlenění do společnosti.

6.4 Boj proti převaděčství

Převaděčství je závažným problémem pro bezpečnost v rámci Evropské unie, který stále přetrvává. Nejenže ohrožuje životy migrantů, ale také narušuje cíle Evropské unie v rámci regulace migrace. Boj proti převaděčství je obsažen v novém paktu o migraci a azylu a v obnoveném akčním plánu Evropské Unie proti převaděčství migrantů na období od 2021-2025. Boj proti převaděčství zahrnuje zaměřený přístup na celou migrační trasu a spolupráci a koordinaci členských států. Akční plán se soustředí na těchto 5 hlavních bodů:¹¹⁰

¹⁰⁹ RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Migrační toky na trase přes centrální Středomoří* Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/central-mediterranean-route/>. [citováno 2024-03-10].

¹¹⁰ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Obnovený Akční plán EU proti převaděčství migrantů na období 2021–2025* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591&from=EN#footnote45>. [citováno 2024-03-12].

- „posílení spolupráce s partnerskými zeměmi a mezinárodními organizacemi,
- provádění právních rámců a postihování převaděčů působících v EU i mimo ni,
- předcházení vykořisťování a zajištění ochrany migrantů,
- posílení spolupráce a podpora činnosti donucovacích orgánů a soudnictví v reakci na nové výzvy
- zlepšení znalostí o způsobech práce převaděčů“

Povinností států, které jsou smluvními stranami, je považovat převaděčství a činnosti převaděčství za trestný čin. Takovou povinnost ukládá Protokol OSN proti pašování přistěhovalců. Protokol OSN je také kritický v sankcionování převážených migrantů. Sankce OSN nebo autonomní sankce Evropské unie mohou poskytnout nástroj pro ukládání sankcí, například zákaz cestování a zmrazení finančních prostředků. Balíček proti převaděčství stanoví trestní sankce, které s převaděčstvím souvisí a vyžaduje, aby členské státy postihovaly každého, kdo napomůže za přijetí finančních prostředků, k neoprávněnému vstupu, průjezdu či pobývání v zemi. Balíček proti převaděčství byl ale vyhodnocen pouze jako částečné řešení.¹¹¹

V České republice, v souvislosti s dočasným znovuzavedením kontrol na státní hranici se Slovenskou republikou, byli zadrženi převaděči podezřelí ze zločinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice. V případě, že se převaděč pokusil s vozidlem a migranty ujet od hraniční kontroly, byl podezřelý také ze zločinu z obecného ohrožení. Migranti, kteří byli převaděči převáženi, byli

¹¹¹ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ *Obnovený Akční plán EU proti převaděčství migrantů na období 2021–2025* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591&from=EN#footnote45>. [citováno 2024-03-12].

zajištění a po ukončených administrativních úkonech byli převezeni na hranice a vráceni zpět na Slovenskou republiku s odepřením vstupu.¹¹²

Protokol OSN je kritický v oblasti ukládání sankcí migrantům, kteří byli na území převáženi. Vzhledem k tomu, že převaděč je placen samotnými migranty vcelku vysokými částkami, pokud by migranti žádné finanční prostředky převaděči neposkytovali a nechtěli využít jeho služeb, je možné, že by činnost poté nemohl vykonávat. Z tohoto důvodu, ale také z důvodu neoprávněného překročení státní hranice, by měli být i samotní migranti sankcionováni. Z mých zkušeností z výkonu služby bylo patrné, že zachycení migranti při neoprávněném vstupu na hranicích, kteří byli zajištěni a následně po provedených administrativních úkonech puštěni a převezeni zpět na hranice se Slovenskou republikou, se o neoprávněné překročení pokusili znovu. Pokud by byl zahájen vyšší trestní postih s migranty, je pravděpodobné, že by se pak znovu o vstup již nepokoušeli a zároveň by tím pravděpodobně odradili další migranty k neoprávněnému překročení státní hranice.

Dle § 340 Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice, kdo napomáhá k překročení státní hranice, bude potrestán až na 2 roky nebo zákazem činnosti. Jestliže k překročení napomáhá organizovaná skupina, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 5 let.¹¹³

6.5 Monitorování migračních tras

Na základě čtvrtletní zprávy o migraci za II. čtvrtletí 2023 bylo zjištěno, že oproti I. čtvrtletí došlo k výraznému nárůstu nelegální migrace na migračních trasách, konkrétně na středomořské, a to o 70 %. Vysoce zatížená hranice Evropské unie

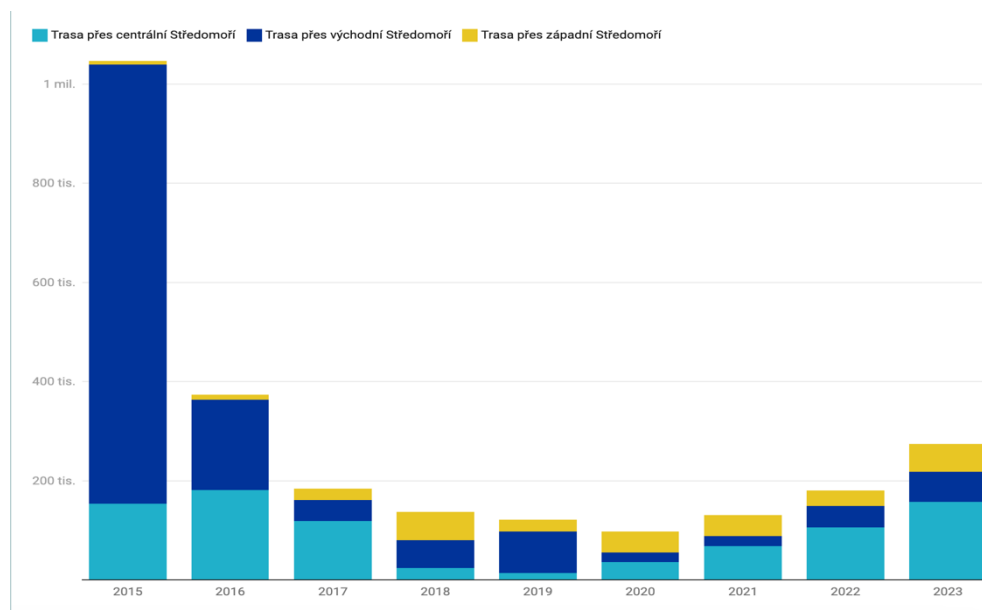
¹¹² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky-KŘP Moravskoslezského kraje. Kontroly na hranicích*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kontroly-na-hranicich.aspx>. [citováno 2024-03-06].

¹¹³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

v rámci západobalkánské migrační trasy je v současné době mezi Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou.¹¹⁴

V současné době je migračních tras celkem 5. Jedná se o migrační trasu přes východní Středomoří, západní Středomoří a západní Afriku, centrální středomoří, západobalkánskou trasu a dočasnou trasu volenou uprchlíky z Ukrajiny.¹¹⁵

Tabulka 4: Znázornění nejvíce využívaných migračních tras

Pramen: Frontex a španělské ministerstvo vnitra

V roce 2022 byla řešena otázka západobalkánské migrační trasy na jejíž řešení byl předložen akční plán EU pro západní Balkán, který obsahoval operativní opatření k posílení partnerství se západním Balkánem. Západní Balkán byl podpořen finančními programy na období od roku 2021 do roku 2027. Programy zahrnují řízení migrace na území a posílení správy hranic. V oblasti správy hranic působí FRONTEX, který vysílá příslušníky k podpoře států, které jsou migrací

¹¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Čtvrtletní zpráva o migraci za II. Čtvrtletí 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-ii-ctvrtleti-2023.aspx>. [citováno 2024-03-06].

¹¹⁵ EVROPSKÁ RADA RADA EVROPSKÉ UNIE. *Časová osa – migrační a azylová politika EU*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/>. [citováno 2024-02-10].

nejvíce zasažení a FRONTEX tak může nasazovat jednotky a provádět společné operace v regionu západního Balkánu.¹¹⁶

Vzhledem k nárůstu nelegální migrace na migračních trasách je mnou navrhovaným řešením více se zaměřit na monitorování migračních tras. V rámci snímků, termovizí, za užití GPS lokátorů či využití dronů, které se v současné době stále více využívají. Jedním z příkladů monitorování migračních tras je splynutí pověřené osoby s migranty, kdy si migrační trasu projde společně s nimi, aby bylo známo, jaké migrační trasy jsou využívány. Takové poznatky jsou pak cenné informace v získávání informací o migračních trasách, které by se měly stále aktualizovat. Proti nelegální migraci by tak bylo možné zakročit dříve, než by došlo k neoprávněnému vstupu na území.

6.6 Společná databáze zaměřující se na migraci

Evropská migrační síť je systémem, který se zaměřuje na shromažďování, výměnu a analýzu informací z oblasti azylu a migrace. Vznik Evropské migrační sítě je iniciativou Evropské komise. V systému jsou zahrnuty členské státy (kromě Dánska) a pozorovatelské země, například Norsko, Moldavsko a Ukrajina. Přínosem systému je zajištění a porovnání poznatků v oblasti azylu a migrace.¹¹⁷ Přijetím nového paktu o migraci a azylu by měl být více rozšířen systém EURODAC. Rozšíření systému by mělo pomoci v oblasti sledování neoprávněných přesunů, potírání nelegální migrace a zefektivnění navracení. V rámci rozšíření údajů v systému již došlo k odsouhlasení obsahu údajů o přesídlených osobách.

¹¹⁶ EVROPSKÁ RADA RADA EVROPSKÉ UNIE. *Západobalkánská trasa*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/western-balkans-route/>. [citováno 2024-02-10].

¹¹⁷ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. Migrace a vnitřní záležitosti. O ENM*. Online. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/about-emn_en. [citováno 2024-03-13].

V rámci systému by mělo dojít k lepšímu monitorování navracení cizinců a vytvoření vazby mezi azylovými a návratovými řízeními. V rámci systému EURODAC by měla být sledována podpora dobrovolného opuštění území.¹¹⁸

Pokud by systém Evropské migrační sítě zahrnul všechny státy, nejen členské a pozorovatelské státy, účinnost systému by mohla být zřejmě mnohem vyšší v rámci předávání a výměny informací a dalších sjednocení. Pokud by byl systém, který by se zaměřoval pouze na migraci, neustálou aktualizaci migračních tras a jejich analýzu, ve kterém by byly zahrnuty všechny státy, mohlo by to být přínosem v otázce řešení. Zřejmě by tím ale zároveň došlo i ke zneužívání systémů jinými státy, které by z nelegální migrace mohly těžit a řešení by tak nebylo jejich cílem.

¹¹⁸ OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu*. Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

Praktická část

7 Výzkum

Tento výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření v elektronické formě. Zabývá se pohledem na nelegální migraci a možnostmi jejího řešení z řad příslušníků Policie České republiky.

Výzkum zjišťuje, zda se respondenti domnívají, že by nelegální migrace mohla ohrozit bezpečnost státu a na základě jakého důvodu by mohlo k ohrožení této bezpečnosti dojít. Výzkumem je zjištěno, jaká řešení by mohla být dle respondentů efektivní k zamezení či zmírnění nelegální migrace a zda mají s problematikou cizinců svou vlastní zkušenost.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno pouze na příslušníky Policie České republiky (dále jen příslušníci) z důvodu, že se mohou dostat do častějšího a užšího kontaktu s nelegální migrací. Ve výzkumu odpovídali příslušníci z těchto útvarů:

- Obvodní/místní oddělení policie
- Služba kriminální policie a vyšetřování
- Odbor cizinecké policie
- Oddělení hlídkové služby
- Odbor Pohotovostní motorizovaná jednotka
- Speciální pořádková jednotka
- Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy
- Ředitelství služby pořádkové policie
- Policejní prezidium České republiky
- Pohotovostní a eskortní oddělení odboru služby pořádkové policie
- Skupina základních kynologických činností
- Ochranná služba Policie České republiky
- Odbor služby dopravní policie

Ve výzkumu nebylo vymezeno, jaká činnost je příslušníky na útvarech vykonávána a zároveň v jakém kraji České republiky svou činnost vykonávají. Nebylo tak zjištěno z důvodu případné neatraktivnosti dotazníku.

7.1 Výzkumné cíle

Cílem je zjistit, jakým způsobem vnímají nelegální migraci příslušníci, zda může být nelegální migrace ohrožujícím faktorem pro bezpečnost státu a co by mohlo bezpečnost v oblasti nelegální migrace nejvíce ohrozit.

Hlavním cílem dotazníku¹¹⁹ je zjištění, jaká řešení by dle příslušníků mohla být efektivní v zamezení či zmírnění nelegální migrace.

7.2 Výzkumné otázky

Pro získání cílů tohoto výzkumu byly vypracovány dílčí výzkumné otázky, které jsou vzorem pro otázky stanovené v dotazníkovém šetření. Otázky jsou formulovány následujícím způsobem:

- Jakého jste pohlaví?
- Kolik je Vám let?
- Jste příslušníkem bezpečnostního sboru?
- Pokud ano, u jakého útvaru vykonáváte službu?
- Jak dlouho jste ve výkonu služby?
- Orientujete se v problematice cizinců?
- Máte již nějakou zkušenost s nelegální migrací? Pokud ano, uveďte jakou.
- Domníváte se, že by nelegální migrace mohla ohrozit bezpečnost státu?
- Jakou největší hrozbu by mohla nelegální migrace pro stát představovat?
- Jaké opatření by mohlo zabránit nebo alespoň zmírnit nelegální migraci?

¹¹⁹ Viz příloha práce

7.3 Metody

Při zpracování práce jsem použila metodu analýzy právních předpisů a jako sekundární zdroje jsem použila řešerše sekundárních zdrojů. Otázky, které dotazník obsahuje, byly stanoveny na základě výzkumných otázek.

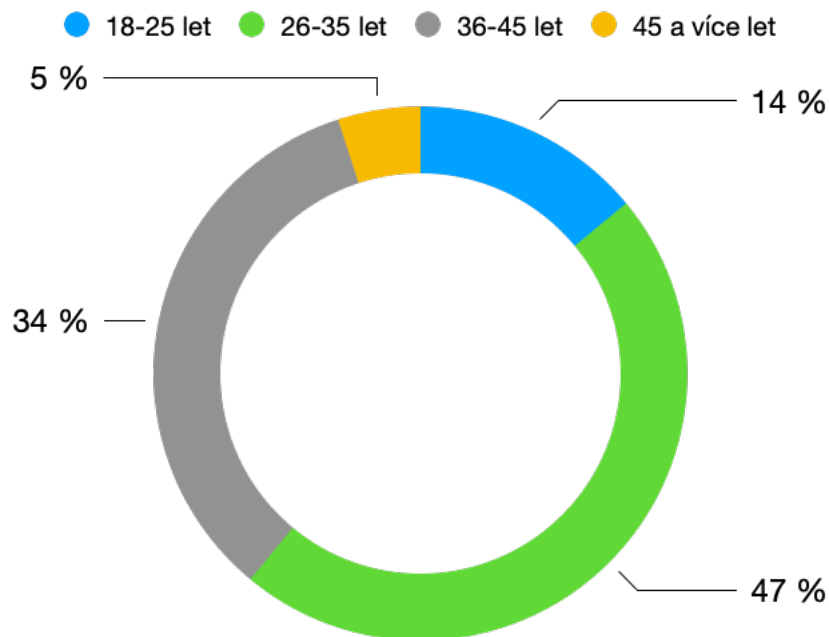
Sběr dat proběhl od 17.2. 2024 do 10.3.2024. Příslušníci byli osloveni k vyplnění dotazníku skrz sociální síť Facebook přes uzavřenou skupinu vyhraněnou pouze pro příslušníky Policie České republiky. Na hlavním profilu skupiny byl zveřejněn odkaz k vyplnění online dotazníku, který byl vytvořen na webové stránce survio.cz, s žádostí o vyplnění. Po otevření odkazu byl v úvodu respondent informován o anonymitě dotazníku a dále k čemu dotazník bude sloužit. V dotazníku bylo obsaženo 10 otázek a nebylo možné otázky bez vyplnění přeskočit.

Prvních pět otázek dotazníku bylo směřováno na obecné informace o respondentovi – pohlaví, věk, zda je příslušníkem, na jakém útvaru vykonává svou činnost, jak dlouhou dobu je ve výkonu služby a zda se orientuje v problematice cizinců. Další otázky již byly zaměřeny pouze na problematiku nelegální migrace, ve kterých byla zahrnuta otevřená otázka, k jakému řešení se respondenti v oblasti zamezení či zmírnění nelegální migrace více přiklání. Do průzkumu se zapojilo celkem 100 respondentů, kteří odpovídali na sestavené otázky v dotazníku. Vzhledem k tomu, že nebylo možné přeskočit otázku bez vyplnění, je absolutní hodnota u všech otázek rovna 100. Odpovědi z dotazníku byly následně zanalyzovány a přeneseny do grafů přes počítačový systém Numbers.

7.4 Analýza

V rámci analýzy získaných dat jsou vyobrazeny otázky z dotazníku, které jsou jednotlivě popsány a vyhodnoceny.

- **Otázka č. 1:** Jakého jste pohlaví?
- **Rozbor otázky č. 1:** Odpověď byla muž/žena. Touto otázkou bylo zjišťováno, zda mají v průzkumu větší zastoupení ženy nebo muži. Z celkového počtu 100 respondentů převládali muži s 81 %. Ženy se zbylých 19 %.
- **Otázka č. 2:** Kolik je Vám let?

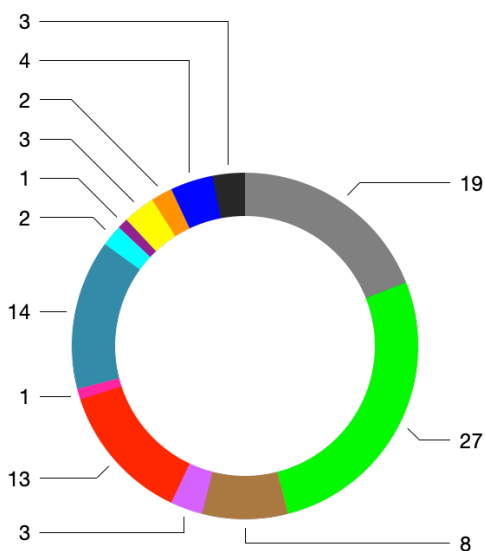

Graf č.1: Znázornění věkového rozpětí respondentů

- **Rozbor otázky č. 2:** Z grafického znázornění je možné vidět, že nejvíce se dotazníku účastnilo respondentů s počtem 47 osob ve věkovém rozpětí 26-35 let. Druhou skupinu zastupují respondenti s počtem 34 osob ve věkovém rozpětí 36-45 let, třetí skupinu dále respondenti s počtem 14 osob ve věkovém rozpětí 18-25 let a zbytek jsou respondenti s počtem 5 osob ve věkovém rozpětí 45 a více let.

- **Otázka č. 3:** Jste příslušníkem bezpečnostního sboru?
- **Rozbor otázky č. 3:** Odpověď byla ano/ne. V této otázce bylo cílem zjistit, zda se průzkumu účastní pouze příslušníci bezpečnostního sboru. Počet odpovědí s ano činil absolutní hodnotu 100

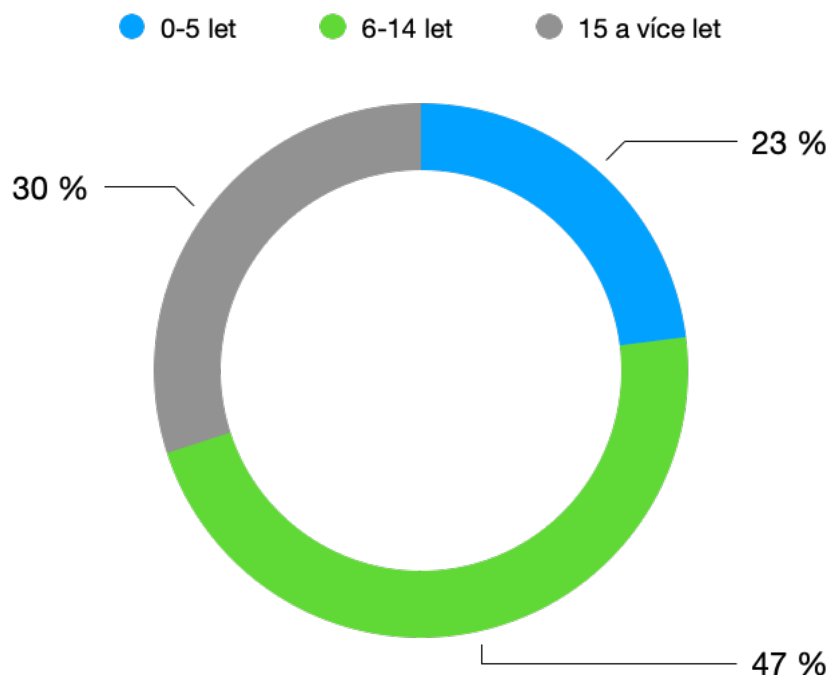
Otázka č. 4: Pokud ano, u jakého útvaru vykonáváte službu?

Graf č.2: Znárodnění útvaru, kde je respondenty vykonávána služba

- **Rozbor otázky č. 4:** Tato otázka byla pro respondenty formou otevřené odpovědi v případě vyřazení respondentů, kteří by nebyli příslušníky bezpečnostního sboru. Zároveň je otázkou zjištěno, na jakém útvaru respondenti vykonávají službu. Nejvíce respondentů, a to s počtem 27 osob odpovědělo, že službu vykonávají.

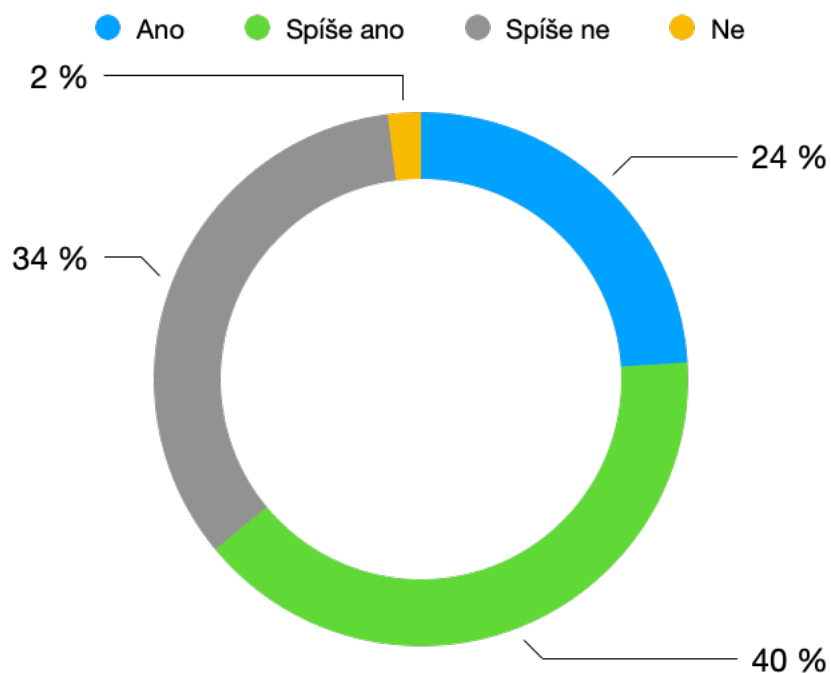
- **Otázka č. 5:** Jak dlouho jste ve výkonu služby

Graf č.3: Znáznornění doby výkonu služby

- **Rozbor otázky č. 5:** Z uvedených dat je zjišťováno, po jak dlouhou dobu respondenti vykonávají službu u bezpečnostního sboru a jak nahlíží po dosavadně odsloužených letech na problematiku nelegální migrace. Nejvíce se dotazníku účastnili respondenti s počtem 47 osob s dobou výkonu služby v rozmezí 6-14 let. Dále se účastnili respondenti s počtem 30 osob s dobou výkonu služby v rozmezí 15 a více let a zbytek tvořili respondenti s počtem 23 osob s dobou výkonu služby v rozmezí 0-5 let.

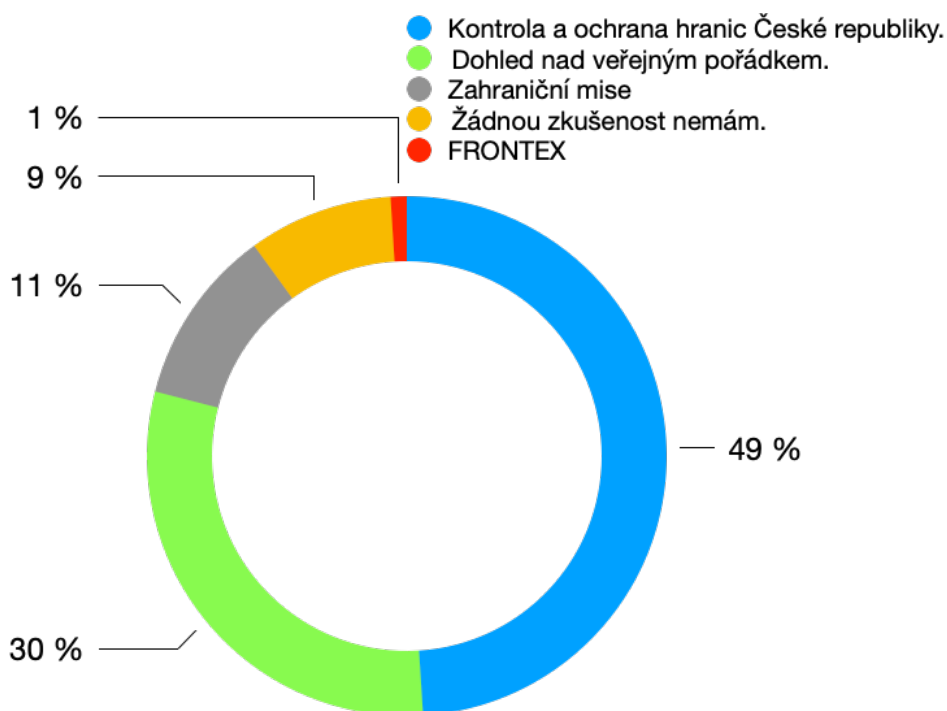
- **Otázka č. 6:** Orientujete se v problematice cizinců?

Graf č.4: Znázornění orientace v problematice cizinců

- **Rozbor otázky č. 6:** Otázkou je zjištěno, do jaké míry se respondenti orientují v cizinecké problematice. Aby bylo možné blíže porovnat, jak se respondenti v problematice cizinců orientují, byly odpovědi formou odstupňování. Nejvíce respondentů s počtem 40 osob zodpovědělo, že spíše ano. 34 respondentů zodpovědělo, že spíše ne, 24 respondentů ano a zbylí 2 respondenti zodpověděli, že ne.

- **Otázka č. 7:** Máte již nějakou zkušenost s nelegální migrací? Pokud ano, uveďte jakou.

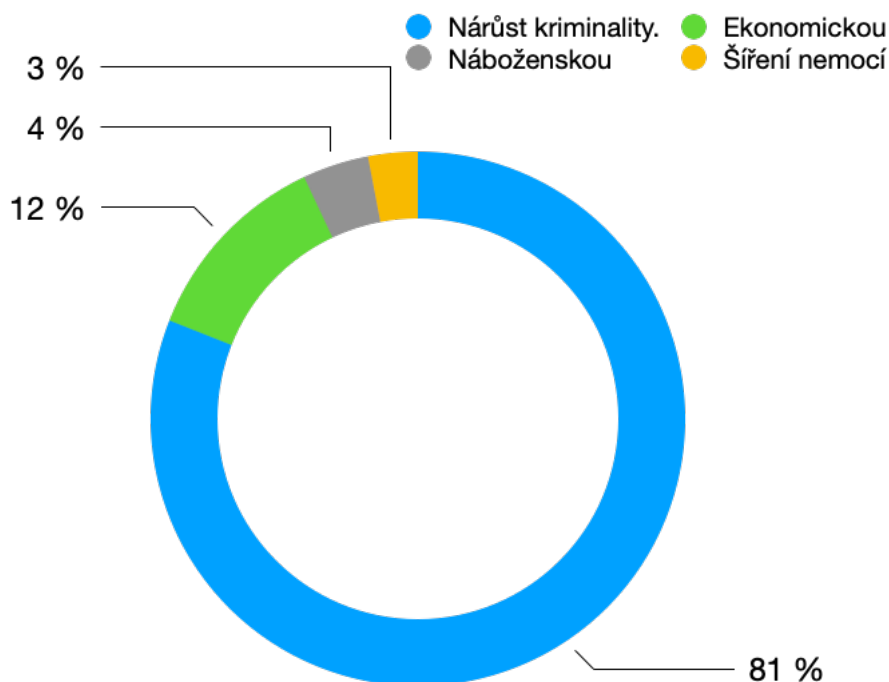
Graf č.5: Znárodnění zkušeností s nelegální migrací

- **Rozbor otázky č. 7:** Tato otázka byla formou otevřených odpovědí pro respondenty, aby bylo možné zjistit, při jaké situaci se nejčastěji respondenti s nelegální migrací střetávají. Nejvíce respondentů s počtem 49 osob mají zkušenost s nelegální migrací v rámci kontroly a ochrany hranic České republiky. Dále respondenti s počtem 30 osob mají zkušenost s nelegální migrací v rámci dohledu nad veřejným pořádkem. Třetí skupinou respondentů s počtem 11 osob mají zkušenost s nelegální migrací v rámci zahraničních misí. Zbytek respondentů s počtem 9 osob žádnou zkušenost s nelegální migrací nemá.

- **Otázka č. 8:** Domníváte se, že by nelegální migrace mohla ohrozit bezpečnost státu?

- **Rozbor otázky č. 8:** Odpověď na tuto otázku byla formou ano/ne. Cílem bylo zjistit, zda respondenti spatřují ohrožení bezpečnosti státu z důvodu nelegální migrace, kdy na odpověď ano odpovědělo 97 respondentů. Pouze 3 respondenti se domnívají, že by nelegální migrace nemohla ohrozit bezpečnost státu

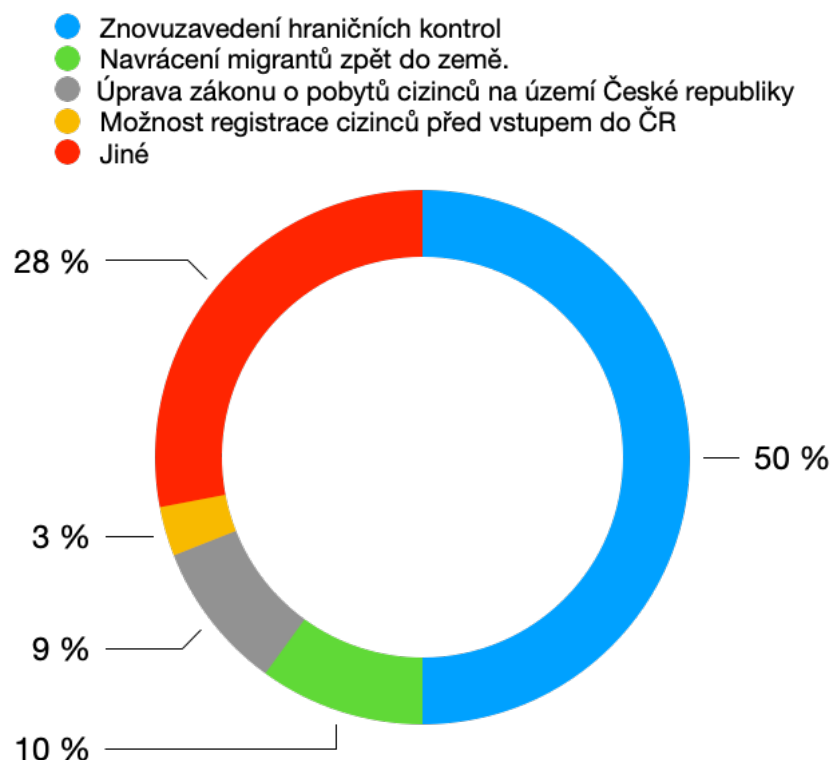
• **Otázka č. 9:** Jakou největší hrozbu by mohla nelegální migrace pro stát představovat?

Graf č.6: Znázornění hrozeb nelegální migrace

• **Rozbor otázky č. 9:** V této otázce, která byla formou sestavených odpovědí dle vyobrazeného grafu, bylo cílem zjistit, v jakém směru se respondenti domnívají, že by nelegální migrace mohla bezpečnost státu nejvíce ohrozit. Nejvíce respondentů s počtem 81 osob odpovědělo, že největší hrozbou nelegální migrace pro stát by mohl být nárůst kriminality. Druhá skupina respondentů s počtem 12 osob odpověděli, že největší hrozbou by mohla být hrozba ekonomická. Třetí skupina respondentů s počtem 4 osob odpověděla, že největší hrozbou by mohla být hrozba náboženská a v poslední skupině respondentů s počtem 3 osob by mohlo být hrozbou šíření nemocí.

- **Otázka č.10:** Jaké opatření by mohlo zabránit nebo alespoň zmírnit nelegální migraci?

Graf č.7: Znázornění opatření v zamezení nelegální migrace

- **Rozbor otázky č. 10:** V poslední otázce, která byla formou otevřené odpovědi bylo zjišťováno, jaká opatření dle respondentů by mohla vést k zabránění či alespoň zmírnění nelegální migrace. Nejčastější odpověď respondentů s počtem 50 osob bylo v rámci zabránění či zmírnění nelegální migrace znovuzavedení hraničních kontrol. Druhou nejčastější odpovědí s počtem 28 osob byla opatření, která nemohou být veřejně publikována. Třetí nejčastější odpovědí s počtem 10 osob byla opatření v rámci navrácení migrantů zpět do své země. Čtvrtou nejčastější odpovědí s počtem 9 osob byla úprava zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Zbytek respondentů s počtem 3 osob odpověděli, že opatřením by mohla být možnost registrace cizinců před vstupem do ČR.

7.5 Výsledky

Výsledky jsou formou získaných dat u jednotlivých otázek. V rámci vyplnění dotazníku se zúčastnilo 137 dotázaných, z nichž dotazník úspěšně dokončilo 100 respondentů. Nejběžnější čas na vyplnění dotazníku byl 1-2 minuty, a to celkem u 52 respondentů.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že nelegální migrace je problémem napříč celým souborem. Příslušníci mnoha oddělení se domnívají, že by nelegální migrace mohla ohrozit bezpečnost státu, kdy největší hrozbu pro ně představuje nárůst kriminality. Jako efektivní opatření v boji proti migraci spatřují znovuzavedení hraničních kontrol.

Závěr

Cílem této práce byla jednotlivá řešení nelegální migrace, na která jsem se zaměřila převážně v kapitole s názvem Možnosti řešení nelegální migrace. Dle mého názoru je nutné, aby bylo dosaženo větší koordinace a spolupráce v boji proti nelegální migraci nejen členských států, ale také třetích zemí. Zejména v případě navracení cizinců je důležitá spolupráce státu, který cizince navrácí, a státu, který cizince přebírá. K dosažení větší koordinace by mohla přispět také více sjednocená právní úprava, tu by mohlo podpořit sjednocení jednotného systému zabývajícího se problematikou migrace, ke kterému by měly přístup všechny státy. Systém, který by se zaměřoval pouze na problematiku migrace, aktualizoval by migrační trasy, předával veškeré poznatky o nových migračních trasách a trendech v oblasti nelegální migrace.

Jedním z cílů bylo také zjistit, zda nelegální migrace může ohrozit bezpečnost státu. Z veškerých čerpaných poznatků a vyhodnocení dotazníkového šetření, se lze domnívat, že by nelegální migrace mohla bezpečnost státu ohrozit, převážně z důvodu nárůstu kriminality. Ta úzce souvisí také s integritou cizinců, kteří se během krátké doby nejsou schopni do nové společnosti plně začlenit. Problémem může být odlišnost zákonů mezi státy a neznalost tak zákona působícího na novém území.

Nelegální migrace je nekontrolovatelná a společnost na ni nahlíží kriticky. Vzhledem k tomu, že je stále závažným problémem, je třeba se sjednotit, řešit její příčiny a postupovat více v rámci jejího zamezení. Zvláště v oblasti převaděčství je nutné zvýšit trestní postih, který by se netýkal pouze převaděčů, ale i převážených migrantů, kteří za využití služeb převaděče poskytují vysoké finanční částky. V případě vyššího postihu je pravděpodobné, že by mohli být odrazeni i další migranti, kteří by chtěli neoprávněně překročit státní hranici.

S migračními vlnami, které začaly proudit v roce 2022, přicházely mnohočetné skupiny migrantů. Kontrolní činnost probíhala na hraničních přechodech a zároveň na zelených cestách, které ale nebyly hlídány neustále. Pro větší účinnost by měly

být pokryté rizikové hranice na veškerých úsecích a měly by být zavedeny běžné hraniční kontroly, které do této doby probíhaly pouze formou mimořádného opatření. Pokud by zároveň byly více monitorovány migrační trasy, mohlo by dojít k zamezení nelegální migrace ještě dříve, než by se migranti pokoušeli hranice neoprávněně překročit. Ke znovuzavedení hraničních kontrol se přikláněli i respondenti z dotazníkového šetření.

Závěrem chci poukázat na řešení, která by mohla být v problematice nelegální migrace efektivní. Takovým řešením je nepřetržitá ochrana hranic; boj proti převaděčství zvýšením trestního postihu, jak u převaděče, tak i u převážených migrantů a účinnější navracení cizinců zpět do jejich země.

Seznam použité literatury

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj obyvatelstva České republiky. Migrace.* Online. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/121768528/13006920a07.pdf/ac66a9b9-6075-4ae7-9868-cf3b72be2db9?version=1.1>. [citováno 2024-02-06].

EVROPSKÁ RADA EVROPSKÉ KOMISE. *Časová osa – migrační a azylová politika EU.* Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/>. [citováno 2024-02-10].

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex).* Online. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/frontex_cs. [citováno 2024-03-06].

EVROPSKÁ RADA RADA EVROPSKÉ UNIE. *Západobalkánská trasa.* Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/western-balkans-route/>. [citováno 2024-02-10].

HABICH, Lukáš; KLOUBEK, Martin a kol. *Činnost policejních složek.* Praha: Policejní akademie České republiky, 2019. ISBN 978-80-7251-481-6.

HRABÁLEK, Martin. *Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní.* Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5988-7.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Programy ekonomické migrace.* Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/projekty-ekonomicke-migrace>. [citováno 2024-03-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Bezpečnostní aspekty migrace.* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>. [citováno 2024-02-10].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Čtvrtletní zpráva o migraci za II. Čtvrtletí 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-ii-ctvrtleti-2023.aspx>. [citováno 2024-03-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Evropská spolupráce*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/evropska-spoluprace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *FONDY V OBLASTI VNITŘNÍCH VĚCÍ AMIF A ISF 2014-2020*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/fondy-eu-v-oblasti-vnitrnich-veci-aktuality.aspx>. [citováno 2024-03-05].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Legální migrace*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx>. [citováno 2024-03-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A VS. Bilaterální spolupráce*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bilateralni-spoluprace.aspx>. [citováno 2024-03-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Meziresortní orgány*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>. [citováno 2024-02-20].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Návraty*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/navraty.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Nelegální migrace v České republice*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>. [citováno 2024-02-07].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Slovníček pojmů*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Strategie migrační politiky České republiky*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>. [citováno 2024-02-20].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Tranzitní nelegální migrace v ČR v období od 1. 1. 2023 do 30. 9. 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tranzitni-nelegalni-migrace-v-cr-v-obdobi-od-1-1-2023-do-30-9-2023.aspx>. [citováno 2024-02-07].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ústřední orgány státní správy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>. [citováno 2024-02-07].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zásady migrační strategie*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zasady-migracni-strategie.aspx>. [citováno 2024-02-20].

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo zdravotnictví odstartovalo očkovací kampaň pro Ukrajince*. Online. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-odstartovalo-ockovaci-kampan-pro-ukrajince/>. [citováno 2024-02-11].

OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. Migrace a vnitřní záležitosti. O ENM*. Online. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/about-emn_en. [citováno 2024-03-13].

OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. 11. 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráží a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1896&qid=1710098729960>. [citováno 2024-02-15].

OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Obnovený Akční plán EU proti převaděčství migrantů na období 2021–2025.* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591&from=EN#footnote45>. [citováno 2024-03-12].

OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o novém paktu o migraci a azylu.* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52020DC0609>. [citováno 2024-03-13].

OFICIÁLNÍ INTERNETOVÁ STRÁNKA EVROPSKÉ UNIE. *EUR-LEX. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2008/115/ES ze dne 16.12.2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.* Online. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32008L0115&qid=1517995610549>.

PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. ISBN-978-80-7380-611-8.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky-KŘP Moravskoslezského kraje. Kontroly na hranicích.* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kontroly-na-hranicich.aspx>. [citováno 2024-03-06].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Mezinárodní spolupráce.* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-106452.aspx>. [citováno 2024-03-06].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie. Napomáhání k nelegální migraci.* Online. [Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx>. [citováno 2024-02-07].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozbití mezinárodní organizované skupiny převaděčů.* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/rozbiti-mezinarodni-organizovane-skupiny-prevadecu.aspx>. [citováno 2024-02-11].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci* Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-pro-mezinarodni-policejni-spolupraci.aspx>. [citováno 2024-03-06].

RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Časová osa – pakt o migraci a azylu.* Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/eu-migration-asylum-reform-pact/timeline-migration-and-asylum-pact/>. [citováno 2024-02-22].

RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Posílená spolupráce.* Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:enhanced_cooperation.

RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Posílení vnějších hranic EU*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/strengthening-external-borders/>.

RADA EVROPSKÉ UNIE A EVROPSKÁ RADA. *Migrační toky na trase přes centrální Středomoří*. Online. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/central-mediterranean-route/>. [citováno 2024-03-10].

SMETANA, Miloslav. *CIZINECKÁ POLICIE A EVROPSKÉ PRÁVO*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. ISBN 978-80-7251-509-7.

SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. ISBN 978-80-7251-526-4.

SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2023. ISBN 978-80-7251-547-9.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚŘAD. *Doporučení České vakcínologické společnosti ČLS JEP*. Online. Dostupné z: https://szu.cz/wp-content/uploads/2023/01/doporuceni_cvs_ockovani_uprchlici_2021.pdf. [citováno 2024-02-10].

TOMÁŠKOVÁ, Alice. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace*. Online. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>. [citováno 2024-02-06].

ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ PRAHA. *Návratová politika a její slabiny*. Online. Dostupné z: <https://www.iir.cz/navratova-politika-a-jeji-slabiny>. [citováno 2024-03-07].

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů v posledním znění.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů v posledním znění.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění.

Seznam příloh

Tabulka 1: Znázornění kontrolní činnosti ve srovnání roku 2021 a 2022	12
<i>Tabulka 2: Znázornění porovnání let 2021/2022 s počtem osob, které napomáhaly k nelegálnímu pobytu a v jaké formě</i>	<i>22</i>
Tabulka 3: Znázornění trestné činnosti cizinců v průběhu let	25
Tabulka 4: Znázornění nejvíce využívaných migračních tras	57
Graf č.2: Znázornění věkového rozpětí respondentů	63
Graf č.3: Znázornění útvaru, kde je respondenty vykonávána služba.....	64
Graf č.4: Znázornění doby výkonu služby	65
Graf č.5: Znázornění orientace v problematice cizinců	66
Graf č.6: Znázornění zkušeností s nelegální migrací	67
Graf č.7: Znázornění hrozeb nelegální migrace	68
Graf č.8: Znázornění opatření v zamezení nelegální migrace.....	69

Příloha práce – dotazník

Nelegální migrace a možnosti jejího řešení

Otázka 1. Jakého jste pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

Otázka 2. Kolik je Vám let?

- a) 18-25 let
- b) 26-35 let
- c) 36-45 let
- d) 45 a více let

Otázka 3. Jste příslušníkem Bezpečnostního sboru?

- a) Ano
- b) Ne

Otázka 4. Pokud ano, u jakého útvaru vykonáváte službu?

Formou otevřených odpovědí.

Otázka 5. Jakého jste pohlaví? Jak dlouho jste ve výkonu služby?

- a) 0-6 let
- b) 6-14 let
- c) 15 a více let

Otázka 6. Orientujete se v problematice cizinců?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

Otázka 7. Máte již nějakou zkušenost s nelegální migrací? Pokud ano, uveďte jakou.

Formou otevřených odpovědí.

Otázka 8. Domníváte se, že by nelegální migrace mohla ohrozit bezpečnost státu?

- a) Ano
- b) Ne

Otázka 9. Jakou největší hrozbu by mohla nelegální migrace pro stát představovat?

- a) Nárůst kriminality
- b) Ekonomickou
- c) Náboženskou
- d) Šíření nemocí

Otázka 10. Jaké opatření by mohlo zabránit nebo alespoň zmírnit nelegální migraci?

Formou otevřených odpovědí.